

HÖGSKOLAN
DALARNA

Uppsats

Blot i nutid och i populärkultur

Filmindustrins framställning kontra blot i nutida Sverige

Författare: Kornelia Ivarsson
Handledare: Jonas Bromader
Examinator: Gull Törnegren
Ämne: Religionsvetenskap
Kurskod: GRK25S
Poäng: 15hp
Betygsdatum: 20210615

Vid Högskolan Dalarna finns möjlighet att publicera uppsatsen i fulltext i DiVA. Publiceringen sker Open Access, vilket innebär att arbetet blir fritt tillgängligt att läsa och ladda ned på nätet. Därmed ökar spridningen och synligheten av uppsatsen.

Open Access är på väg att bli norm för att sprida vetenskaplig information på nätet. Högskolan Dalarna rekommenderar såväl forskare som studenter att publicera sina arbeten Open Access.

Jag/vi medger publicering i fulltext (öppet tillgänglig på nätet, Open Access):

Ja

Nej

ABSTRACT

Studien syftar till att undersöka den religiösa offerritualen blot av nutida praktiserande, kontra filmindustrins framställning för att relatera de narrativ som återfinns i populärkulturen till narrativen i de berättelser som står att finna i olika historiska källor.

Till studien har en kvalitativ insamlingsmetod använts i form av intervjuer, samt hermeneutisk tolkning av avsnitt ur TV-serien *Vikings*. Fem informanter deltog i studien. Resultaten har analyserats med paralleller till tidigare forskning, bland annat av Tomas Axelson som gjort studier om filmen som medium för existentiella frågor, Klas av Edholm och Olof Sundqvist som belyser den fornnordiska offerritualen och de historiska bloten, där bland annat den kontroversiella frågan om människooffer behandlas. World Value Survey undersökning kommer även att användas för att belysa människans syn på bland annat religion och tradition.

Slutsatsen av studien visar att det finns vissa gemensamma element mellan blot i nutid och i serien *Vikings*. Det största likheterna finns mellan bloten i *Vikings* och de berättelsekällor som används i studien för att belysa de historiska bloten. Studien visar även på stora skillnader, informanterna vill inte benämnas som Asatroende. Deras praktik innehåller snarare influenser från Asatro, men även andra element hämtade från exempelvis gammal nordisk folktro. De nutida praktiserande färgas ej av populärkulturens framställning av Asatro, dock upplever informanterna att det finns personer med uppfattningar om blot, som påverkats av populärkulturen. Sverige är ett sekulariserat land där religionen gått från att vara offentlig till att bli av mer privat karaktär. Människors intresse för det existentiella leder till att många vill plocka ihop sin egen religion.

Via denna studie kan en tolkning vara att TV-serien *Vikings* är mer influerad av den historiska berättelsen om Asatron än vad informanterna är.

Nyckelord: Asatro, blot, religion, populärkultur, film, ceremoni

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	4
1.2 Syfte.....	4
1.3 Frågeställningar	5
1.4 Definitioner.....	5
1.5 Disposition.....	6
2. Metod och material.....	6
2.1 Metodval	6
2.1.1 Insamlingsmetod.....	7
2.1.2 Analysmetod	7
2.2 Intervjupersoner och forskningsetiska överväganden.....	8
2.3 Urvalskriterier	8
2.4 Materialpresentation	9
2.5.1 Lova	9
2.5.2 Alva.....	9
2.5.3 Emil	9
2.5.4 Simon	9
2.5.5 Nora.....	10
2.5.6 Vikings	10
2.6 Datainsamling.....	11
3. Tidigare forskning.....	11
3.1 Film som meningsskapande medium för existentiella frågor, samt populärkulturens påverkan på hur man ser på omvärlden.	12
3.2 Människooffer, en kontroversiell fråga bland forskare	14
3.3 Tolkningar av forna berättelser.....	15
1.4. Bakgrund.....	16
4.1 Blot	16
5. Resultat	17
5.1 Intervju	17
5.1.1 Definition av religiositet	17
5.1.2 Hur går en blotceremoni till?.....	19
5.1.3 Vilka deltar?	22
5.1.4 Varför blotar man?.....	22
5.1.5 När utförs blot?	23
5.1.6 Blotsoffer.....	24
5.1.7 Utomståendes syn på blot	25
5.2 Vikings	27
5.2.1 säsong 1, avsnitt 6.....	27
6. Analysdiskussion.....	29
6.1 Tillbedjan av gudar och makter	30

6.2 Benämning av religiositet.....	30
6.3 Offer och blod.....	31
6.4 Populärkultur och dess påverkan.....	32
6.5 Slutsatser	33
7. Avslutning	35
7.1 Förslag på vidare forskning	36
8. Sammanfattning	36

1. Inledning

Asatro har blivit alltmer populär att återspegla på olika sätt i populärkultur såsom i *Thor* filmerna-och serien *Vikings* för att bara nämna några. I spelens värld blir detta synligt i exempelvis World och Warcraft som gjorde en expansion med mycket influenser från den fornnordiska mytologin, samt Assasins Creed Valhalla vilket är ett spel som nyligen kom ut på marknaden. *Vikings*, som är en TV-serie från 2013 har fått stort genomslag i många länder är ett tydligt exempel på hur föreställningar om Asatron kan komma att återspeglas i populärkultur. I serien skildras de nordiska människornas liv som vikingar där de ger sig ut över haven för att segla väster ut för att plundra och vinna ny mark. I serien skildras vad som syftar till att åskådliggöra religion inspirerad av Asatro där de tillber Gudar som Oden, Tor, Frej och Freja m.fl. Religiösa ritualer förekommer ett flertal gånger genom seriens säsonger då de utför blot (dvs offerritual) i olika sammanhang. Filmindustrins bidrag till företeelsen blot består oftast av att det är levande objekt som blotas, i *Vikings* förekommer det både djur-och människooffer. Vid sidan av den fiktiva framställningen av Asatron finns personer och grupper som i nutid både tillber dessa fornnordiska gudar, samt utför blot. I de historiska källorna återfinns målande beskrivningar av offerceremonier, med såväl djur-som människooffer. Dessa historiska berättelser verklighetsförankring är dock en inom forskning kontroversiell fråga.

Via en intervju som jag genomfört vid ett tidigare tillfälle växte min nyfikenhet fram om hur blot egentligen utförs av de nutida praktiserande. Jag har följt serien *Vikings* under några år och sett hur de framställer blot i serien, men även via min tidigare intervju fått ytterligare perspektiv på blot genom denna praktiserande informant, således tänkte jag att en jämförelse mellan dessa två perspektiv av samma företeelse kunde vara av intresse att studera. Hur skiljer sig blot för de nutida praktiserande, kontra den fiktiva framställningen i serien *Vikings*? Varifrån hämtar de samtida blotutövarna sin inspiration och varifrån hämtar serien *Vikings* sina intriger? Det är även intressant att undersöka ifall de nutida praktiserande påverkas eller influeras av populärkulturens framställningar.

1.2 Syfte

Syftet med denna undersökning är att jämföra reellt genomförda blot i nutid med framställning i den populärkulturella TV-serien *Vikings* samt att undersöka huruvida de nutida blotutövarna respektive den populärkulturella framställningen hämtar inspiration från berättelserna i äldre källtexter. Ett ytterligare syfte är att åskådliggöra om populärkultur har någon påverkan på den nutida utformningen av ceremonin.

1.3 Frågeställningar

- Hur framställs blot i serien *Vikings*?
- Hur beskriver de praktiserande en blotceremoni?
- Hur skiljer sig företeelsen blot i *Vikings* från de praktiserandes beskrivning av blot i nutid?
- Går det att spåra någon påverkan från de historiska berättelserna hos de nutida blotutövarna respektive i serien *Vikings*?
- Hur påverkas de nutida praktiserande av populärkulturens skildringar av blot och influenser hämtade från Asatro?

- Hur påverkas icke-praktiserande av serien *Vikings framställning* av blot och den fornnordiska religionen?

1.4 Definitioner

Hedning/ hedendom

Hedning en person som är religiös men ej infaller under kategorierna kristen, muslim eller jude. Vanligast när man använder detta begrepp är det om en person med polyteistisk tro (www.ne.se , nr 6).

Förutom den nutida definitionen från *Nationalencyklopedin* så ger *Nordisk familjebok* en lite bredare definition av begreppet och dess härkomst. När kristendomen slog igenom på 300-talet kallade man anhängare till de gamla religionerna för hedningar, vilket var en översättning på det germanska ordet *pagani* som betyder ungefär hedbor eller skogsbor. Under denna beteckning faller alla icke-bibliska religioner ansåg man i äldre tider. Även i boken *Nordisk familjebok* som är ca 100 år gammal skriver de att begreppet hedning är förlegat och inte något man längre använder som religionsvetenskaplig term då det ställer tre monoteistiska religioner i en högre position än andra polyteistiska religioner vilket är missvisande då exempelvis hinduismen är en högt stående religion (Nordisk familjebok s 708). Begreppet kan således anses förlorat i folklig förankring i takt med det vi kallar sekularisering i dagens samhälle.

Asar

För ungefär 100 år sedan gav man definitionen om att Asar är benämningen på gudarna i den fornnordiska mytologin. Enligt vissa källor faller dock inte alla gudar under denna benämning då vissa hör hemma underbegreppet Vaner. De gudar som kallas för Asar är således de mest omtalade så som Oden, Tor, Heimdal, Balder osv (Nordisk familjebok s 230).

En nutida definition ger *Jan-Öjvind Swahn* i sin artikel i *Nationalencyklopedin* där han belyser att Asar omskrivs i Eddan och hos Snorre Sturlasson. Gudarna och gudinnorna sägs bo i Asgård, enligt mytologin möttes gudarna dagligen under Yggdrasil, (världsträdet) vid Urds brunn där de höll rådslag. Gudarna ansågs inte heller odödliga, utan de flesta av dem skulle förgå i Ragnarök, dock skulle ett fåtal återvända från Hel. De förnämsta gudarna är Oden, Tor och Tyr, vid sidan av dem fanns Vaner, där de främsta är Frej, Freja och Njord. Det har funnits någon motsättning mellan de båda guda släktena (www.ne.se ,nr 7).

Gode och gydja

Ordet Gode kommer från ordet Gud och syftar till gudstjänare, dvs präst. Godes uppdrag var även politiskt, juridiskt och administrativt. Det var Godens uppdrag att leda tingets förhandlingar, lysa tingsfrid, utnämna domare eller att hela tinget. Han var också hövding med skyldighet att ge skydd och bistånd till sina underlydande. Som Gode skulle man även hålla ordning och fred bland tingsmännen (Nordisk familjebok s 794-795).

Gode var vad som senare kom att benämnas som storhövding skriver J.V. Sigurðsson (1999) i *Chieftains and Power in the Icelandic Commonwealth*. Som gode hade man under den förkristna tiden religiösa och rättsliga funktioner, men allteftersom kristendomen växte så minskade och avtog den religiösa funktionen (www.ne.se ,nr8)

1.5 Disposition

I det inledande kapitlet redogörs för uppsatsen syfte och frågeställningar, där lyfts även fram varför just valet av studieområde kan tänkas vara av intresse att studera och analysera, samt definitioner av begreppen ”hedning”, ”Asar” och ”gode/gydja”. I nästföljande kapitel görs en genomgång av studiens material, samt vilka metoder som använts för insamlingen av materialet och den analysmetod som brukats vid analysen. I kapitlet introduceras även informanterna och TV-serien *Vikings* som ligger till grund för denna studie. Kapitlet behandlar även forskningsetiska överväganden och urvalskriterierna för den målgrupp som kommit att intervjuas.

I kapitel 3 introduceras tidigare forskning från Tomas Axelson där han har studerat filmens påverkan i samhället och som hjälpmedel för människor att behandla existentiella frågor. Axelson lyfter även fram religionens roll i det senmoderna samhället. Vidare finns ett avsnitt som behandlar den vetenskapliga diskussionen om olika synsätt på de historiska berättelserna om blot och Asatro, baserat på religionshistorikern Olof Sundqvist och arkeologen Klas af Edholm

Kapitel 4 inleds med ett återgivande av Adam af Bremens historiskt kontroversiella berättelse om bloten i Uppsala.

Resultatet av intervjuerna, samt valda scener ur *Vikings* presenteras i kapitel 4. Intervjuszvaren presenteras en och en utefter rubriker som anpassats efter intervjufrågorna. I kapitlet som följer sker analys av det insamlade materialet som sedan följs upp med en analysdiskussion och slutsats.

2. Metod och material

Nedan följer en redogörelse för insamlingsmetod, val av material, samt tillvägagångssättet för analysen av detta material.

2.1 Metodval

I denna studie har en kvalitativ insamlingsmetod använts till delar av undersökningsmaterialet, intervjuer, samt tidigare forskning. Ett urval av avsnitt från TV-serien *Vikings* har tolkats hermeneutiskt. För att analysera materialet kommer en komparativ analysmetod används för att jämföra blot i nutid, TV-seriens framställning, samt de historiska bloten.

2.1.1 Insamlingsmetod

För att genomföra denna studie har jag valt att använda mig av en kvalitativ insamlingsmetod där datainsamlingen har genomförts via virtuella möten med de informanter som intervjuats. Anledningen till att intervjuerna har varit virtuella beror på den rådande pandemin, dvs Covid-19, där restriktioner finns om att man ej bör möta nya människor i onödan. Avsnitten av *Vikings* tolkas hermeneutiskt, dvs genom att jag söker förståelse för händelseförloppen och tolkar den sociala helheten av det som skildras i avsnitten (Eriksson & Hultman 2014, s 167).

För att undersöka blotet som företeelse ville jag dels få fram en så riktig bild som möjligt av den nutida utformningen av ceremonin, därav valet av just intervjuer med personer

som praktiserar blot, samt scener ur serien *Vikings* där blot återspeglas. Min tanke är att intervjuer i detta avseende bidrar med mest värdefulla data till denna typ av undersökning då informanterna får möjlighet att ge mer nyanserade svar. En kvalitativ insamlingsmetod medför således att svaren blir mer nyanserade och personliga, något som ej skulle fångats upp på samma sätt om valet av metod i stället skulle ha varit exempelvis enkät. Då studien genomförts med hjälp av en kvalitativ insamlingsmetod ligger vikten i att få djupgående svar från informanterna snarare än att ha ett större antal medverkande, därav medverkar i denna studie 5 individer som i sin religiositet praktiserar blot. Min avsikt var att intervjupersonerna skulle ge en narrativ bild av hur de upplevt blot, därför bestod intervjuguiden endast av ett fåtal övergripande frågeställningar. Intervjuerna var vad Eriksson och Hultman 2014, skulle benämnas som halvstrukturerade då jag lät informanten samtala fritt kring de övergripande frågorna. Trots att jag eftersträvar nyanserade svar kan en nackdel med mitt metodval ligga i att det ej går att generalisera svaren då svaren endast kommer ifrån ett fåtal individer. Via en enkätundersökning skulle jag kunna nå ut till många fler och på så vis kunna generalisera mitt insamlade material, något som ej är möjligt via mina kvalitativa intervjuer då svaren i denna studie blir individuella och personliga. En fördel med att använda intervju som insamlingsmetod är att det ger utrymme för frågor om det är något informanten finner oklart eller tvärtom, det ger även intervjuaren möjlighet att ställa kompletterande frågor. Via fysiska möten med informanter kan man utläsa kroppsspråk eller ansiktsuttryck, vilket ej var möjligt i samma utsträckning när intervjuerna skedde virtuellt (Eriksson & Hultman 2014, s 103-105).

2.1.2 Analysmetod

Analysen har gjorts via en komparativ metod för att på så vis redogöra för vilka skillnader och likheter som kan synliggöras mellan informanternas berättelser om blot, samt framställningen av denna företeelse i *Vikings*. För att analysera mitt intervjumaterial kommer jag att jämföra olika aspekter inom blotceremonin för att på så vis synliggöra eventuella likheter och skillnader som kan återfinnas i de båda materialen. Dessa likheter och skillnader kommer sedan att diskuteras med hjälp av det insamlade materialet kommer även kopplas till Axelsons tankar om mediers påverkan på människan och hur *Vikings* möjligen kan ha färgat individer på olika sätt.

För att göra min jämförelse kommer jag att använda mig av vad Thomas Denk benämner i sitt verk *Komparativ analysmetod-förståelse genom jämförelse*, som komparativa typologier. Begreppet komparativa typologier syftar till att man delar i sitt studieobjekt, dvs företeelsen blot, i olika grupper utifrån företeelsens karaktär för att på så vis kunna identifiera likheter och skillnader. Att arbeta på detta vis gör att man på ett systematiskt sätt kan bearbeta sitt underlag (Denk 2002, s8). Denk belyser även att för att en typologi ska anses som fullständig ska den vara ömsesidigt uteslutande, samt att alla typologier ska kunna placeras in under någon grupp, dvs ingen ska bli lämnad utanför, skulle så vara fallet är inte typologin fullständigt uppbyggd (Denk 2002, s 10).

Jag kommer således att dela in offerriten, samt aspekter kopplade till den, i lämpliga kategorier för att på så vis kunna göra min jämförelse utifrån dessa typologier. Utifrån mitt studiematerial, avsnitten och intervjumaterialet, formar jag mina kategorier. Kategorier jag använder mig av i min analys är ”tillbedjan av gudar och makter”, ”benämning av religiositet”, ”offer och blod” samt ”populärkultur och dess påverkan”. Dessa jämför jag via mitt insamlade för att synliggöra likheter och skillnader.

Rubriker som senare i arbetet kommer ligga till grund för jämförelse är anpassade efter mina intervjufrågor.

Paralleller kommer även att dras till tidigare forskning om filmens påverkan på människan för att undersöka om och hur *Vikings* kan påverka människor. Kopplingar kommer även göras till forskning om en förflyttning av religiositeten, med tankar om att det numera blivit mer av en privatsak och något man själv vill plocka ihop. Jämförelse kommer även att ske mellan de nutida blot, bloten som skildras i *Vikings*, samt de historiska berättelserna om blot.

2.2 Intervjupersoner och forskningsetiska överväganden

Tillvägagångssättet för att få tag på intervjupersoner gjordes via ”snöbollsmetoden”. Jag kom i kontakt med en kvinna som jag intervjuat vid ett tidigare tillfälle. Hon benämnde sig själv som praktiserande hedning, hon var dock inte en del av något samfund utan höll istället egna blot tillsammans med en mindre grupp. Via henne kom jag sedan i kontakt med en så kallad gode från Samfundet Forn sed, samt två medlemmar som jag via *Messenger* upprättade kontakt med och presenterade mina idéer om studien. Jag blev även tipsad om att gå med i Samfundet Forn seds grupp på *Facebook* för att söka informanter den vägen, vilket jag gjorde. Via gruppen kom jag i kontakt med ytterligare en informant som gärna ville medverka i studien.

Till de som intresserade sig för att delta i studien skickade jag ut ett informationsbrev där det mer detaljerat stod vad studien handlar om, samt hur deras personuppgifter kommer att behandlas. I brevet framgick det tydligt att de som väljer att medverka som informanter är anonyma. Då de medverkade intervjupersonerna i denna studie ska förbli konfidentiella kommer de att nedan presenteras med fiktiva namn. Ålder eller geografisk tillhörighet hos de medverkande kommer inte heller att nämnas. Under intervjuerna fördes ingen inspelning utan intervjuerna antecknades enbart och deras namn utelämnades helt.

2.3 Urvalskriterier

Urvalskriterierna för denna studie var att intervjupersonerna själva skulle ha deltagit i minst ett blot. En fördel var även om någon av de medverkade var vad som benämns som gode/gydja då de generellt besitter något mer kunskap kring religionen än övriga medlemmar. Variation har dock ansetts angelägen för att få fram olika perspektiv, dvs dels informanter som besitter positionen som gode/gydja, men även informanter som praktiserar blot.

2.4 Materialpresentation

Här följer en kort presentation av de medverkande informanterna. Då identiteterna ska hållas konfidentiella presenteras de med fiktiva namn. Ålder på de medverkande uppskattas av mig vara mellan ca 20-45 år. Vad som kommer att redogöras för är hur de definierar sin religionstillhörighet och varför, men även hur länge de varit praktiserande och om de är med i något samfund.

2.5.1 Lova

Lova är inte medlem i något samfund, men är engagerad i Samfundet Forn sed. Hon har varit praktiserande hedning i ungefär 3 år och medverkat i några offentliga blot

tillsammans med blotlag ur Samfundet Forn sed, men praktiserar även egna blot hemma där hon har ett altare (harj), både inomhus och utomhus. När hon talar om sin religiositet vill hon helst inte använda definitionen Asatro utan tycker att det låter bättre att säga att man ”praktiserar fornsed”, men berättar även att hedendom är ett begrepp som används. Lova problematiserar dock de olika uttrycken för religionen då de olika benämningarna kan ge upphov till olika associationer.

2.5.2 Alva

Alva är gydja i Samfundet Forn sed sedan 12 år tillbaka. Hennes position som gydja innebär att hon ansvarar och håller i blot i sin kommun. Vanligtvis håller hon ungefär 8 blot per år, det är således de stora bloten, exempelvis midvinterblot, vårblot mm. Mellan bloten arrangerar hon andra aktiviteter, det kan var allt ifrån en utflykt eller en guddad botanisk vandring i skogen. Alva benämner sig själv som hedning och religionen som att praktisera Fornsed eller utövar nordisk fornsed. Hon anser att begreppet Asatro blir missvisande och för då man bara tror på Asar och inte inkluderar andra typer av makter.

2.5.3 Emil

Emil benämner sig själv som hedning och har praktiserat hedendom sedan ungefär 4 år tillbaka. Att tala om sig själv som Asatroende anser han ej vara applicerbart på sin praktik eftersom uttrycket för honom är allt för exkluderande och snävt då det bara syftar till tro på Asar och Vaner. För att uttrycka sin praktik blotar han oftast i gemenskap med ett antal andra personer, vilket de gör ett par gånger per år. Han är inte med i något permanent blotlag, vilket innebär att de som deltar kan variera, dock är det flera deltagare som är återkommande, men även en del nya.

2.5.4 Simon

Simon är en gode i Samfundet Forn sed och har utövat sin praktik i ca 24 år, positionen som gode har han haft i ungefär 8 år. Han var en bland de första som gick en utbildning som togs fram för att bli gode. Att vara gode är en förtroendevald position. För att benämna sin egen religiositet använder han begrepp som sedtrogen eller sedare och religionen benämns som hedendom eller sed. Som gode håller han dels i blot, men även i andra ceremonier såsom vigsel och namngivning.

2.5.5 Nora

Nora benämner sig själv som nordisk hedning och har varit praktiserande i ungefär 9 år. Tidigare har hon varit med i ett större blotlag, men har sedan valt att själv hålla egna blot med en mindre grupp. Det senaste året har hon dock ej hållt i några blot för fler människor än sin sambo. Nora talar även om begreppet nordisk anemism och förklarar att det innebär tron om att allt är besjälats och sammanlänkat, hon belyser att hon själv i sin egen andliga utveckling börjar närma sig även detta begrepp.

2.5.6 Vikings

Det sista av mitt analysmaterial är videoklipp från TV-serien *Vikings* där jag valt ut delar ur några avsnitt där olika blot skildras.

Vikings är en fiktiv historisk TV-serie från 2013 som handlar om vikingen Ragnar Lothbrok. Serien skildrar Ragnars liv på 700-talet i Skandinavien (www.hbo.com, nr 3).

Ragnar bor med sin fru Lagertha och sina två barn, Björn och Gyda utanför Kattegatt. Ragnar och hans bror Rollo kommer hem från en räd där de plundrat och slagits mot andra lika fattiga som de själva, vilket ledde till att de ej hade med sig särskilt mycket tillbaka hem. De hade hört sägner om ett land som ligger väster ut och Ragnar är den första som finner ett sätt att navigera dit. Ragnar föreslår under ett ting att de borde segla väster ut, vilket deras Jarl motsätter sig helt och hållet. Detta leder till osämja mellan Ragnar och hans Jarl då det inte är första gången som Ragnar säger emot honom. Tillsammans med sin vän Floke bygger de i smyg ett skepp som är tänkt att ta dem västerut.

Rollo och Ragnar sätter tillsammans ihop ett hemligt möte med några förtrodda män från byn, syftet med mötet är att samla ihop en grupp för att i hemlighet segla väster ut, vilket de även gjorde. De kommer fram till de nya landet, England och plundrar ett kloster. Från plundringen tar med sig en kristen munk som slav, Athelstan heter han. Väl hemkomna möts dem av arge blickar från jarlen som beslagtar deras fångst, men Ragnar får behålla Athelstan som slav.

Hatet från Jarlen växte, vilket resulterar i att han angriper Ragnars by. Ragnar och hans familj lyckas dock undkomma Jarlen och gömmer sig hos Floke. Sedan utmar Ragnar deras Jarl i en kamp där han lyckas dräpa honom, därmed blir Ragnar Jarl och kommer till makten.

Ragnars makt och respekt växer sig allt starkare, vilket resulterar i att han blir kung och den mest beryktade mannen i Skandinavien.

Förutom blodspill och krig handlar serien om familj och brödraskap. Man får se Ragnars stora kärlek till sin älskade fru och en växande avundsjuka hos Ragnars bror som blir allt starkare och starkare. Serien skildrar även Athelstan, en kristen munk som tvingas leva bland de hedniska vikingarna. Han försöker hålla kvar vid sin kristna tro, samtidigt som han färgas av samhället han lever i (www.vikings.fandom.com, nr 4).

De mest framträdande rollerna i serien:

Ragnar spelas av Travis Fimmel

Lagertha spelas av Katheryn Winnick

Björn spelas av Alexander Ludwig

Floki spelas av Gustaf Skarsgård

Rollo spelas av Clive Standen

Torvi spelas av Georgia Hirst

(<https://www.imdb.com>, nr 5)

2.6 Datainsamling

Jag har sedan tidigare kontakt med en kvinna som här kommer att benämnas vid det fiktiva namnet Nora. Kontakten mellan mig och Nora upprättades vid ett tidigare tillfälle då hon medverkade som informant även då. Tanken var att hon skulle intervjuas även till detta arbete via ett samtal på Messenger. Vi kom överens om tid för vårt virtuella möte, men dessvärre blev Nora sjuk och samtalet skulle behöva skjutas upp. Vi kom därefter istället överens om att hon kunde ge mig skriftliga svar på de frågeställningar jag hade. Således skiljer sig Noras svar från de andra informanternas eftersom hennes svar kommer att vara hennes egna nertecknade ord som citeras.

Genom Nora kom jag via snöbollsmetoden i kontakt med mina informanter Lova, Emil och Simon. Tillvägagångssättet var likadant med alla tre. Vi upprättade en kommunikation via *Messenger* på *Facebook* där jag skickade ut mitt informationsbrev till var och en av den, därefter bestämde tid för våra samtal. Vid avtalad samtalstid ringde jag upp dem var för sig på *Messenger* och antecknade samtidigt under samtalets gång. Jag hade min intervjuguide framme med några övergripande frågeställningar som samtalet kretsade kring. Några timmar efter samtalen skrev jag rent mina anteckningar och förde in dem i datorn.

Nora gav mig tipset om den officiella Facebookgruppen för Samfundet Forn sed, jag sökte då medlemskap i gruppen och skrev ett inlägg där jag berättade lite om min studie och förklarade att jag sökte personer att intervjua. Vid intresse hänvisade jag i mitt inlägg till att de kunde kontakta mig via *Messenger* istället för att skriva sitt intresse i en kommentar då svaren i så fall blir synliga för alla, via ett privat meddelande är det bara jag som kan se. Alva kontaktade mig kort efter att mitt inlägg publicerats och skrev att hon var intresserad av att medverka. Jag bifogade mitt informationsbrev där det mer detaljerat stod beskrivet om hur intervjun skulle gå till. Därefter bestämde vi en tid för intervju. Vårt samtal gjordes via samtalsfunktionen på *Messenger* och även här hade jag min intervjuguide med övergripande frågor som samtalet förhöll sig kring. Jag tog anteckningar medan hon berättade och senare på kvällen förde jag in mina anteckningar till datorn.

3. Tidigare forskning

3.1 Film som meningsskapande medium för existentiella frågor, samt populärkulturens påverkan på hur man ser på omvärlden.

Eftersom jag är intresserad av att ta reda på om upplevelsen av populärkultur påverkar hur de människor som utövar blot i nutid upplevs vänder jag mig till mediaforskaren Tomas Axelsson. Han visar att filmupplevelser i hög grad är meningsskapande, inte minst kognitivt. Utifrån hans resonemang är det inte orimligt att anta att film också kan påverka hur man ser på andra.

I T. Axelssons avhandling *Film och mening- en receptionsstudie om spelfilm, filmpublik och existentiella frågor* belyser han efter sin enkätundersökning att film har en stor inverkan på människors tankar över livet. Filmen har för många en betydande roll för att skildra starka emotionella upplevelser, på grund av dess kraft som medium (Axelsson 2007, s109). Hans undersökning påvisar att film kan vara ett medel för att behandla existentiella frågor i livet. Det Axelsson undersökte var om synen på film skiljde sig åt baserat på individens grad av religiositet, utfallet visar dock att religiös bakgrund ej hade någon förklarade roll för hur filmens betydelse ses utifrån de två grupperna. Båda

grupperna använde således film som en möjlig källa till existentiell bearbetning (Axelson 2007, s215).

Individer kategoriserade enligt olika bakgrund vad gäller religiös socialisation eller nutida religiös praktik har inte skiljt sig åt från varandra. Oavsett tolkningshorisont har film kunnat fungera som en kreativ resurs för existentiella tankar. Individens tolkningsfrihet och kreativitet när det gäller vilka generaliseringar man har gjort mellan filmens intra-textuella sammanhang och verklighetens extra-textuella kontext har ytterligare understrukits (Axelson 2007, s 220).

Axelson sammanfattar sitt resultat

Om jag vill sammanfatta mitt resultat i en mening så blir det på följande sätt. Omfattande personschematiska föreställningar om fiktiva huvudkaraktärer och deras sätt att vara, kombineras av respondenten med dynamiska överlappningar till introspektiva och själv-schematiska föreställningar kring respondentens egna karaktärsdrag, relaterat till vissa existentiella frågor, vid en given tidpunkt i livet. Det vill säga ett samspel mellan kultur och kognition i tre kontexter; en socio-historisk process, en socio-kulturell interaktion med omvärlden samt inre psykiska processer (Axelson 2007, s220).

Starka upplevelser i den digitala världen så som film och dataspel kan bidra till att skapa en grundläggande förståelse av omvärlden belyser Axelson. Filmupplevelser kan även befästa redan existerande socialt införlivade verklighetsuppfattningar hos individen, likväl som den kan verka som alternativ till sociala kontakter för att bidra med nya perspektiv och tankemönster (Axelson 2007, s224-225). En slutsats som Axelson lägger fram är en framväxande ”kultur som nomineras av ett subjektivt sökande efter mening och en längtan efter ett mer autentiskt tillfredställande liv” (Axelson 2007, s227).

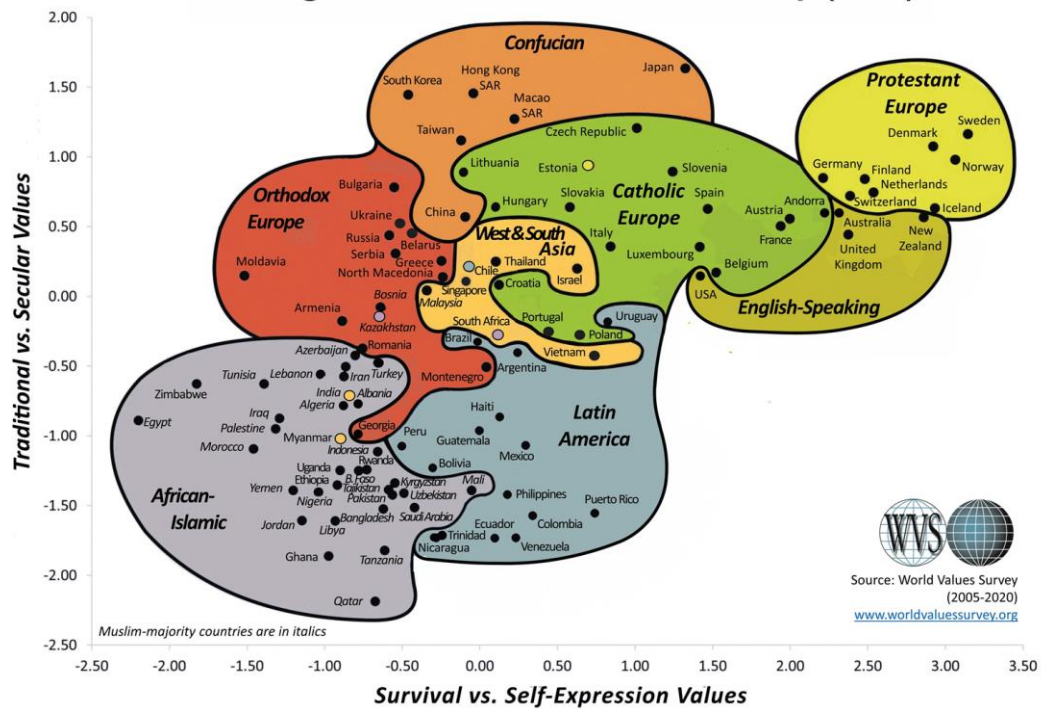
Människan är en produkt av samhället och samhället är en objektiv verklighet. Människan formas av samhällets normer och värderingar, men det är också människan som kan påverka och ändra dessa. Film är en stor och viktig del i vårt samhälle, Axelson belyser hur nya filmer ständigt presenteras på biodukarna och skildrar en stor bredd av verklighetsuppfattningar och frågeställningar, det är via dessa skildringar som människan och i förlängningen samhället kan påverkas. Via sin studie framgår det att film kan verka som en resurs för inspiration och synen på verkligheten och samhället (Axelson 2007, s234).

Axelson diskuterar även religionens roll i det senmoderna svenska samhället och belyser tankar om olika sekulariseringsteorier med hjälp av Thorleif Petterssons diskussion kring värdeförskjutningar. Pettersson menar att de traditionella religiösa föreställningarna byts ut mot mer postmateriella, vilket kan resultera i en möjlig ökning av intresset för existentiella frågor, detta är även något Axelson anser sig återfinna i sina intervjuresultat. Resultaten påvisar att oavsett religiös bakgrund eller ej så har film benägenhet att diskutera ”immanenta värden snarare än transcendentia” förklarar Axelson (Axelson 2007, s223).

Pettersons tankar går i linje med en karta som World Values Survey har publicerat på sin hemsida, där Ronald Inglehart och Christian Welzel har kartlagt ”Traditional values versus Secular-rational values” och ”Survival values versus Self-expression values” världen över (www.worldvaluessurvey.org nr 13). Denna karta åskådliggör att Sverige är ett sekulariserat land, precis som Axelsson och Pettersson belyser, samt styrker de tankar om att religion övergått till något mer personligt och individuellt. Många drar sig åt en mer oorganiserad religiositet, utan någon nämnvärd trohet till de gamla

religionerna. Tradition och organiserad religion är således inte längre av lika stor vikt för den svenska befolkningen. Människor vill själva plocka ihop sin egen religion där man hämtar element från olika håll. ”Self-expression values” är högt prioriterat vilket innebär att det bland annat finns en större tolerans mot nytänk. Dessa aspekter är intressanta att ha i åtanke vid studie av detta slag då studien syftar till att undersöka en form av nutida praktik i Sverige. Hur denna praktik utformas kan vara resultatet av vad Inglehart-Welzels karta belyser.

The Inglehart-Welzel World Cultural Map (2020)

<http://www.worldvaluessurvey.org/>

3.2 Människooffer, en kontroversiell fråga bland forskare

I *Människooffer i fornnordisk religion en diskussion utifrån arkeologiskt material och källtexter* diskuterar Klas Af Edholm (2016) huruvida människooffer var en del i fornnordiska offerritualer eller ej. Många religionshistoriska forskare har varit kritiska till att man torde ha använt sig utav människooffer, medan arkeologer i högre grad anser att det har existerat pga. arkeologiska fynd som tycks tyda på människooffer. Skriftliga källor som nämner människooffer finns, men dess sanningshalt kan diskuteras. (Edholm 2016, s 126).

Edholm belyser att det vanligaste begreppet som används för offer inom fornnordiska källtexter är ”blot”. Definitionen av blot syftar i synnerhet till djuroffer, människooffer benämndes istället med ord som ”selja” (sälja/erbjuda), ”soa” (döda/sova) och ”gefa” (skänka/ge). I Första delen av *Heimskringla* omnämns människooffer belyser Edholm, tolkningar har gjorts av versen *Ynglingatal* där folket vid hungersnöd ska ha offrat en konung, vilket ska ha varit den främsta offergåvan (Edholm 2016, s 132).

Nedan citeras ur *Heimskringla*, det som Edholm syftar sin tolkning till.

18. Of Domald, Visbur's Son

Domald took the heritage after his father Visbur, and ruled over the land. As in his time there was a great famine distress, the Swedes made great offerings of sacrifice at Upsal. The first autumn they sacrificed oxen, but the succeeding season was not improved thereby. The following autumn the sacrifice men, but the succeeding year was rather worse. The third autumn, when the offer of sacrifices should begin, a great multitude of Swedes came too Upsal; and now the chiefs held consultations with each other, and all agreed that the times of scarcity were on account of their king Domald, and they resolved to offer him for good seasons, and to assault and kill him, and sprinkle the stalle of the gods with his blood. And they did so (www. storytel.com nr 15 , Sturluson s 53-54).

Även i Eddan kan tolkningar om människooffer göras belyser Edholm, då Oden sägs ha offrat sig själv, för sig själv (Edholm 2016, s 132).

Citatet nedan åskådliggör vad Edholm belyser.

138. Jag vet, att jag hängde
på det vindiga trädet
nio hela nätter,
djupt stungen med spjut
och given åt Oden,
jag själv åt mig själv,
uppe i det träd,
varom ingen vet,
av vad rot det runnit upp (<http://runeberg.org/eddan/se-02.html> nr 14).

Edholm belyser arkeologiska fynd som gjorts via utgrävningar ger upphov till tolkning om hur offersederna har kunnat se ut, författaren belyser stora arkeologiska fynd i Uppåkra där man funnit människoben som kan tänkas vara kopplade till offer innan ett krigståg för att då få gudarnas favör. Vapen, så som spjut, svärd och sköldar som tillsynes verkar vara medvetet förstörda återfinns även och kan dateras så långt tillbaka som 200-500 år v.t I Lunda har man funnit fragment av människoben, i anslutning till dessa hittade man även fragment från pärlor, hartskulor mm. Vid en annan utgrävning fann man bland annat en kultanläggning på ett storgårdskomplex där smide av olika slag påträffades, även figurer som kan tänkas vara gudaavbildningar. Runt denna gårdsanläggning hittade man fragment av människoben, utspridda hartskulor, fragment från spädgris mm. Edholm drar paralleller till Adam av Bremen där han berättar om en stor offerfest i Uppsala, då fyndplatsen tyder på det som beskrivs av Bremen, dvs att människor har behandlats på samma sätt som djur (Edholm 2016, s 137- 138). Dock problematiserar Edholm de arkeologiska fynden pga. man ej kan säkerställa att dödandet har skett rituellt och att människan faktiskt varit ett offer (Edholm 2016, s 130).

3.3 Tolkingar av forna berättelser

I *Skripta Islandica* diskuterar Olof Sundqvist om blod och blot, kopplat till den fornskandinaviska offerriten. Sundqvist utgår ifrån Snorris *Heimskringla* där passage en passage i *Hákonar saga góða* beskrivs blótveizlur, som firades under 900-talet i Trøndelag, dock belyser Snorri att blot var en gammal sed. Vid denna ceremoni offrades många olika sorters djur och blodet från de offrade djuren samlades upp i offerblodsskålar (hlautbollar), blodet benämndes som (hlaut). Med offerblodskvastar (hlauteinar) strök

man blodet från djuren över altare, väggarna och deltagare människor. Köttet från djuren tillagades sedan och man åt tillsammans. En bägare som välsignades av hövdingen skickades runt och man skålade för Oden, Njord och Freja, samt för avlidna nära och kära som en minnesskål (Sundqvist 2017, s 277-278).

Nedan citeras passagen Sundqvist utgår ifrån.

16. ABOUT SACRIFICE

Sigurd, earl of Hlader, was one of the greatest men for sacrifices, and so had Hakon his father been; and Sigurd always presided on account of the king at all the festivals of sacrifice in Throndhjem country. It was an old custom, that when there was to be sacrificed all the bondes should come to spot where the temple stood and bring with them all that they required while the festival of sacrifice lasted. To this festival all men brought ale with them; and all kinds of cattle, as well as horses, were slaughtered, and all the blood that came from them was called "hlaut", and the vessels in which it was collected were called hlaut-vessles. Hlaut-staves were made, like sprinkling brushes, with which the whole of the altars and the temple walls, both outside and inside, were sprinkled over, and also the people were sprinkled with blood; but the flesh was boild into savory meat for those present. The fire was in the middle of the froot of the temple, and over it hung kettles, and the full goblets were handed across the fire; an he who made the feast, and was a chief, blessed the full goblets, and all the meat of the sacrifice. And first Odin's goblet was emptied for victory and power to his king; thereafter, Njords and Freyja's goblets for peace and a good season. Then it was custom of many to empty the brage-goblet; and then the guests emptied a goblet to the memory of departed friends, called the remembrance goblet (www. storytel.com nr 15 , Sturluson s 361-363).

Sundqvist kritiserar dock trovärdigheten i denna passage. Element belyses vara influerade från kristendomen och Gamla testamentet som under Snorris tid högst troligt fanns översatt i mångt och mycket till fornisländiska. I Gamla testamentet uppfattades de förkristna ritualer som hedniska och många element som Snorri beskriver liknar sig vid forna Judiska ritualer, exempelvis att stänka blod på altaret. Även ord hämde från kristendomen uppvisas, "signa" kommer från ordet "välsigna" som brukades av kristna Sundqvist 2017, s 278.279).

1. 4. Bakgrund

På hemsidan *Arkeologigamlauppsala.se* berättas det om offer till gudarna varav en berättelse av kyrkohistorikern Adam av Bremen som återger historier om hur man samlades i Uppsala vart nionde år för en stor offerfest. Deltagande var obligatoriskt, dock kunde man som kristen köpa sig fri. Offerriten såg ut följande, offer av manligt kön, människor och djur, nio stycken av varje offerades. Blodet från offren ansågs heligt. Kropparna hänges upp i träden i en lund vid offerplatsen, platsen var helig och korparnas förruttnelse i träden gjorde att även träden blev heliga. Adam av Bremen, som dock aldrig besökte Uppsala själv, ger en om ett tempel som benämns som Uppsala, inuti templet finns Tors tron och bredvid på vardera sida finns Oden och Frej (www.arkeologigamlauppsala.se ,nr10).

Mina två studieobjekt, *Vikings* och de nutida praktiserande hämtar med stor sannolikhet inspiration från berättelsekällorna från den fornnordiska religionen, det märks i både

deras begreppsbildning, samt att de praktiserar blot. För att styrka uppfattningen om att det var just Asatro som var den dominerande religionen under den förkristna tiden i Norden utgår man till stor del från Eddorna, främst den första, dvs den *Poetiska Eddan*. I den allra första versen, Völvans spådom, redogörs för universums uppkomst och undergång, samt hur en ny värld uppstår. Eddan består utav verser (kväden) från ca 800-talet, dessa verser har under en lång tid återgetts muntligt, men har med tiden skrivit ner, av vem är dock okänt (www.ne.se ,nr 9) . Tillsammans med *Poetiska Eddan* finns även arkeologiska fynd som man med hjälp av det litterära verket kan koppla till den forna religionen.

4.1 Blot

För att ge en bild av hur blot kan ha praktiserats historiskt har jag valt att titta nämnare på Sundqvist som belyses under avsnitt ”tidigare forskning”, samt en berättelse av kyrkohistoriken Adam av Bremen som berättar om en offerfest i Uppsala. Samfundet Forn sed bidrar med en definition av hur de praktiserar blot i nutid.

Sundqvist utgår från Snorri beskrivning av blot när han belyser hur den fornnordiska offerceremonin har sett ut. Blot är benämningen för det som offras, oftast olika sorters djur. Vid utgrävningar har man funnit skallar som tyder på att offret bedövats med ett slag mellan ögonen, för att sedan halshuggas. Blodet från de offrade djuret/djuren, samlades upp i offerskålar. Blodet strök man över altare, väggar och stänkte på deltagande människor med hjälp av en offerblodskvast. Vidare tillagades köttet från det offrade djuret. Man åt och drack, skålar för Odin, Frej och Njord utbringades med en bägare som passades runt (Sundqvist 2017, s 275-277).

En nutida definition av blot ger Samfundet Forn sed. På deras hemsida skriver de att blot är ett religiöst firande där man kommunicerar med gudar och makter, det är genom blot man upprätthåller och stärker relationen till dessa. De belyser att man vanligen offerar något, dvs att man blotar. Det som är vanligast förekommande offergåvor är exempelvis mat, dryck eller något egentillverkat. Syftet med offret är att stärka vänskapsbanden till gudarna och makterna med en symbolisk gåva. Förutom fysiska gåvor kan det ses som ett offer att just hålla ett blot i sig eftersom man då ger sin till gudarna (<https://www.samfundetfornsed.se/> ,nr 1).

Asatro

En nutida definition av vad begreppet Asatro innebär ger Samfundet Forn sed på deras hemsida. De belyser varför detta begrepp ej är att föredra när de talar om sin tro och religiositet.

Forn sed är asatro. Asatro är forn sed.

Vi blotar till asar, men också till vaner och andra äldre makterna och väsen. Att kalla vår sed bara för asatro är lite för snävt.

Den sed vi följer, forn sed, har sina rötter i den nordiska hedendomen. Det första folk brukar tänka på när de hör ”nordisk hedendom” är just ”asatro”. Ordet asatro har ingen gammal historia utan härstammar från slutet av 1800-talet då Sverige och övriga nordiska länder kände ett behov av att styrka sin identitet som nationer. Den asatro som beskrevs då har med största sannolikhet aldrig funnits.

Vi ska också minnas att den verkliga tid då tron på asarna var som den beskrivs i Eddan och andra äldre skrifter, var en ganska kort period i vår historia. Innan dess hyllades vaner och andra makter som vi fortfarande skymtar i gamla sagor, seder, myter och Ortsnamn.

Uttrycket ”forn sed” vilket verkar ha använts under slutet av järnåldern för att skilja på den vanliga seden och den nya seden som de kristna introducerade ([www.https://www.samfundetfornsed.se/](https://www.samfundetfornsed.se/), nr 12).

5. Resultat

Under detta avsnitt följer en analys av intervjuvaren tillsammans med valda scener ur *Vikings*. Genom att sammanföra liknande företeelser från serien och de verkliga berättelserna från informanterna kommer det tydligare att synliggöras hur de båda skiljer sig åt, samt vilka likheter som kan återfinnas i den verkliga praktiken och i serien. Avsnittet kommer att redovisas under rubriker som anpassats efter intervjufrågorna, rubrikerna kommer således att representera den typ av fråga som svaren kom att tillhöra.

5.1 Intervju

Nedan följer de redogörelser som framkommit via informanterna där de återger sin personliga bild av vad blot är och dess innebörd, samt synliggör vad de tror att det finns för stereotypa föreställningar hos utomstående om deras tro och praktik.

5.1.1 Definition av religiositet

Lova

Lova benämner sig själv som praktiserade hedning då hon trivs bättre med det begreppet än att beskriva sig själv som Asatroende. Hon menar på att Asatro är den fornnordiska religionen medan de hon praktiserar är fornsed eller hedendom, vilket kan ses som en nutida tolkning av Asatro och inte en kopia av hur den såg ut under medeltiden. Mycket influenser finns från den forna religionen återfinns, dock ej helt och hållet anser hon.

Alva

När Alva pratar om sig själv och deltagarna eller övriga medlemmar använder hon begreppet hedning, att vara Asatroende är ett begrepp hon inte skulle välja att använda då hon inte anser att det är Asatro som hon praktiserar. Asatro anser hon vara för snävt, man tillber och tror då endast på Asarna och de andra makterna som hon tillber inkluderas ej. För att tala om religionen använder hon istället fornsed och förklarar att det hon praktiserar är fornsed eller nordisk hedendom.

Emil

För att beskriva sin religiositet använder Emil begreppet hedning. Han föredrar benämningen hedning framför begreppet Asatroende då han tycker att hedning är ett mycket bredare och inkluderande begrepp. Ordet hedning på engelska, pagan, ger en bredare tolkningsmöjlighet och väcker inte riktigt samma associationer som begreppet Asatroende möjligen kan göra, vilket han tycker är positivt. Att tala om religionen som Asatro anser han ej passande, enligt honom har benämningen Asatro en dålig klang, samt att det exkluderar många av de gudar och makter som han praktiserar då begreppet i sin grund syftar till enbart tro på Asar och Vaner.

Simon

Sed eller hedendom är de begrepp som Simon väljer att använda sig av för att tala om sin religion då han anser att de begreppen tar fler aspekter i beaktning än vad begreppet Asatro skulle göra. I sin praktik vänder han sig inte enbart till Asar och Vaner som begreppet Asatro syftar till, utan Simon vänder sig även till andra makter så som olika naturväsen. De olika makter han syftar till kan exempelvis vara vättar, rådjur, småfolk eller troll belyser han. Att använda begreppet Asatro ger då en missvisande bild av vad han praktiserar anser han själv. Simon belyser även att begreppet Asatro för honom medför dåliga konnotationer. För att tala om sin egen religiositet anser han att begrepp som sedare eller sedtrogen är bäst applicerbara för att beskriva sin religiositet.

Nora

Det beror lite på. Det enklaste begreppet jag brukar använda är nordisk hedning, då det är ett rätt bevandrat begrepp i naturreligiösa kretsar. Däremot har ofta gemene man inte lika stor insikt i vad det betyder. Då får man förklara att det tar språng ur polyteistisk fornnordisk naturreligion som praktiserades innan kristendomen kom hit, fast moderniserad såklart. Jag tar starkt avstånd från begreppet ”asatro”, då ordet för det första myntades under nationalromantiken, plus att det inom vårt fornnordiska panteon förekommer många fler makter än asagudar.

Det finns flera begrepp för hur människor i min krets väljer att definiera sig. Många av oss håller även på med nordisk animism, det vill säga att vi ser allting i naturen som besjälat (eller med Megin – alltings innersta kraft) och sammankopplat med varandra. Det är för övrigt ett begrepp som jag har börjat dras närmare till i min egen andliga utveckling.

5.1.2 Hur går en blotceremoni till?

Lova

En blotceremoni kan gå till på olika sätt, hon belyser att det finns privata blot och offentliga blot. Privata blot är något som man praktiserar själv och det är väldigt individuellt hur dessa utformas och praktiseras. Ett offentligt blot görs tillsammans med ett blotlag med en gode eller gydja som leder ceremonin, dessa blot är oftast säsongsbetonade. Vid blotet finns ett horn som deltagarna skålar med och dricker ur. Efter ceremonin är avslutad har man gille, vilket är en form av knytkalas förklara Lova, deltagarna har då med sig mat och fika som de bjuder varandra på och avnjuter tillsammans. Det är vanligt att man även sjunger sånger och dylikt vid gillet.

Alva

Alva leder bloten då det är hennes ansvar som gydja. Hon förklarar att bloten brukar vara strukturerade efter en form av mall. Datum för blot läggs ut på deras Facebooksida och på hemsidan för Samfundet Fornsed. När det är dags för ceremonin brukar alla mötas upp vid en bestämd plats för att sedan vandra tillsammans till platsen där blotceremonin ska hållas. Oftast anordnas bloten utomhus. Inledningsvis svär deltagarna blotsfred och det görs med en edsring som skickas mellan deltagarna. Att svära edsfrid innebär att alla ska bete sig väl under blotet förklarar hon. Dock har anpassningar gjorts nu pga. den rådande pandemin så ringen vandrar ej mellan deltagarna utan istället hålls den upp då det är för stor smittorisk om alla ska vidröra den.

Alva berättar sedan för deltagarna om varför man håller detta blot, dvs om högtiden eller årstiden. Därefter bjuder man in de makter man vill komma i kontakt med via blotet, det kan vara exempelvis gudar eller förfäder, vilka man bjuder in kan variera beroende på vilket blot det är man har. Sedan pratar Alva lite mer för att sedan övergå till att deltagarna får lämna sina offergåvor. Avslutningsvis skålar alla deltagarna. Alva belyser att man tidigare skålat och delat drickshorn, men att det var något man inte längre gjorde i hennes blotlag. Att man slutat dricka ur gemensam kopp är inte en coronaanpassning utan det har man slutat med sedan lång tid tillbaka pga. andra vanligt förekommande smittor så som vinterkräxjuka exempelvis.

När man skålar säger var och en något litet, det kan vara något man är tacksam för eller en makt man vill hylla. Är man en liten grupp kan man ibland gå flera varv och skåla. Efter avslutad ceremoni håll gille, vilket är en form av knytkalas där alla medhar mat eller fika som dukas fram för att ätas gemensamt. Även gillet har i dagsläget corona anpassats och man delar inte längre mat på detta vis.

Emil

Vanligtvis är det en eller ibland fler som tillsammans förbereder och utformar blotet. Hur utformningen ser ut kan variera beroende på säsong. Man ses då på förhand för att tillsammans gå igenom det kommande blotets struktur. Oftast är det samma personer som leder bloten, mest för enkelhetens skull och för att ha någon form av ordning på ceremonin. Blotet inleds med en inbjudande ceremoni av makter, krafter och gudar, med ett fokus på de gudar som kopplas till blotet vilket kan variera beroende på vilket blot som utförs. Gruppen står i en ring och deltagarna får en och en gå fram till harjen och lämna sitt privata blot medan resterande del av gruppen väntar in den som blotar. När ceremonin går mot sitt slut tackar man och ibland utbringas skålar. Därefter hålls gille där alla tagit med sig lite olika slags mat som man delar och äter tillsammans.

Simon

Ett blot kan gå till på många olika sätt belyser Simon. Inom Samfundet Forn sed har de tagit fram en officiell ordning för blot, vilket ska fungera som hjälp för nya personer. Simon berättar om blotets 4 steg, bedja, blota, sända och soa.

För att bygga upp ett blot bestäms först platsen för blotet, man markerar platsen och gör den helig. För att göra den helig kan man med en fackla gå runt på platsen och sjunga en eldsång eller be Tor och Freja om välsignelse. Sedan ber man blotsfrid, vilket är ett löfte om frid mellan oss och inom oss, samtidigt som en edsring skickas runt, alternativt hålls upp ifall det är en väldigt stor samling. Vidare görs en allmän inbjudan då man vänder sig till alla välvilliga gudar och makter. Detta görs via verser och sång. Man har därefter en syftesförklaring där gode/gydja redogör för varför blotet hålls, exempelvis om en högtid där man återger mytologi om årstiden.

Den mest aktiva fasen, blotet kommer här näst, då bjuder man in specifika gudar kopplade till blotet, vilka som bjuds in varierar beroende på blot. Vanligt förekommande är att man läser poetiska ”små texter” där man talar till gudarna, samt blotar till de specifika gudar som bjuds i. Simon liknar dessa blot med en välkomstdrink när man har en bjudning. Efter de specifika gudarna bjudits in så håller man ett stort blot, dvs gemensamt offer. Hur de här aktiva fasen kan se ut är väldigt olika, ibland kan det förekomma skådespel där någon mytologi återspeglas, eller att man rituellt skördar. Vidare avrundas blotet med att man gemensamt skålar, även detta kan skilja sig

beroende på blot. Är man inte allt för många kan dryckeskärlet skickas runt och man skålar en och en, vid större blot har alla varsitt dryckeskärl och skålar tillsammans. Man kan dels skåla för några bestämda saker, men även har fria skåla där man själv utbringar sin skål, det kan vara för att tacka för något eller även för att be makterna om hjälp. När skålarna är avklarade tackar man närvarande makter och därefter hålls gille. Gille är viktigt tycker Simon och förklarar att gudarna då är närvarande.

Nora

Jag kan beskriva hur ett blot går till för mig och hur bloten går till för vissa grupper inom hedendomen, men jag vet samtidigt att du inte kommer få exakt likadana svar av alla eftersom det finns många olika tolkningar av hur man ”ska göra”. Man får la tänka att det är en väldigt nyandlig praktik med gamla källor, eftersom seden inte har praktiserats i stor utsträckning på så många år, och därför blir även bloten rätt subjektiva.

Nu för tiden pluggar jag och orkar inte hålla i stor-blot längre, men förr ledde jag blot med en liten skara människor som brukade haka på. Jag fokuserade mest på årstidsblot – vår, sommar, höst och vinter. Årshjulet överlag är väldigt viktigt inom hedendomen, då det representerar en livscykel. Tiden är inte linjär, utan cirkulär, – allt som dör vaknar till liv igen. Reinkarneras i annan tappning. Därför har jag själv alltid tyckt att årstidsbloten är viktigast. Livet och döden, skapelsen och förgörelsen, är viktiga för mig på symboliska (och konkreta) plan.

Det finns vissa gudomar/makter som förknippas med årstiderna. Detta är något som man både har hittat i historiska och arkeologiska källor, samt att man kan koppla det till själva guda myterna (till exempel Den Poetiska Eddan och Snorres Edda).

Bloten handlar väldigt mycket om att bjuda in de makter som är viktiga för tiden då blotet hålls, ge dem offer och gåvor och skåla för dem. Ritualen gällande vårblotet, till exempel, handlar om övergången mellan vintern och våren. Gåvor, verser som sjungs/sägs, samt andra handlingar (som att man eldar upp något man vill lämna bakom sig) får stå som symbolik för att allt ska födas på nytt.

Ett blot börjar ofta med att man ber Tor, åskguden och människans beskyddare, att skydda platsen där man ska blota. Ofta har man även en eld som brinner också och jag, liksom flera andra, brukar ha särskilda verser man säger när man tänds elden.

Sedan kallar man på guden Heimdall, som vaktar Bifrost (regnbågsbron) till gudarnas rike, och ber honom öppna bron. Jag själv har alltid sett detta som mycket symboliskt, en miniritual man gör i blotet för att alla ska rikta sitt fokus mot det vi gör. Jag är nämligen av tron att gudar och makter alltid är här - i naturen, runt oss och en del av oss. Det finns liksom ingen ”himmel” långt borta som är onåbar för oss.

Efter detta får alla ta ett tag om en blotring (stor svart smidesring) och svära blotsfred inför makterna, vilket innebär att under blotet och gillet (festen/firandet) som efterföljer så ska man värna om och nära sina relationer till varandra och hålla sams. Efter blotsfreden så brukar jag hålla vad jag kallar en syftesförklaring – bara en kort grej om vad blotet handlar om, vad gudar/makter symboliserar i den specifika tiden etc. Sen börjar själva offrandet.

Varje gudom/makt som man har med i blotet gör man en åkallan till. Det behöver inte vara den som leder blotet, alla är välkomna att säga en vers om de bara sagt till innan. Efter man sagt sin åkallan (kan vara en vers man har skrivit, eller en sång) så håller man från mjödhornt på hargen där gudastöttorna står (harg är själva altaret). Ibland kan det tillkomma fler grejer efter åkallan – vid ett midvinterblot så hade en kvinna bakat saffransbröd (i form av solar) och delade ut det till deltagarna och la på hargen.

Efter det är det dags för personliga blot – då får alla deltagare själva gå fram till hargen och lägga de offergåvor de har med sig. Under tiden brukar vi sjunga eller nynna en sång. Efter de personliga bloten brukar vi ta mjödhornet och skicka runt det minst tre gånger (det blir ofta fler) där varje deltagare får skåla för något, ofta förknippat med det blotet handlar om eller de makter vi offrat till. Alvablot (hålls runt Alla Helgons Dag), till exempel, som handlar om förfäder och de döda brukar vara väldigt berörande där människor skålar för bortgångna nära och kära, eller tackar för något eller så.

Sist avslutas det med att man tackar varandra för blot och bjuder in makterna till att delta vid gillet (festen som kommer efter, där man äter mat ofta inspirerad av den formen av blot man har haft).

Ett litet tillägg, dock. Det här är alltså blot som jag har hållit i med flera, eller som vi höll i ett större blotlag jag var med i sex år (innan jag började hålla i egna). Man kan även göra mindre blot för sig själv. Är jag till exempel ute och går i skogen så kan jag ta med mig lite frön eller en öl och sätta mig någonstans och samtala med en makt. Skåla för den, dela med mig av frön etc. Det handlar ju även mycket om den personliga relationen till makterna, hur ens Megin är sammankopplade med dem och allt runt oss. När jag planterade tomater i somras blotade jag till guden Frej (Frö) för god skörd. När det är åskoväder ute brukar jag springa ut i regnet till skogen eller upp på en höjd och skåla för honom. Hälsa som på en gammal vän, liksom. Kanske låter knepig, men det fyller mig med glädje och liv.

5.1.3 Vilka deltar?

Lova

I de privata bloten är man ensam, hon jämför det med att man som kristen ber en bön i ensamhet, det är något privat och intimt mellan individen och gudarna. Till de offentliga bloten är alla välkomna oavsett ålder, sexuell läggning, etnicitet osv, även ej troende är varmt välkomna. Lova berättar att hon själv deltog av nyfikenhet första gången då hon blev inbjuden av en gode. Vanligast förekommande är dock att deltagarna i alla fall ser ut att vara etniskt svenska, dvs gällande hudton.

Alva

På de blot som Alva håller är de vanligtvis mellan 30-50 deltagare. Bland dessa deltagare finns det alltid nya ansikten med, blandat med återkommande medlemmar. Generellt är det mest vuxna som deltar men det kan även var en och annan tonåring, samt några få barn ibland som finns med. En klar majoritet av deltagarna har nordisk ursprung och det är generellt sett mer män än kvinnor, även fast det är en bra blandning.

Emil

Vilka som deltar vid bloten kan variera, några personer brukar vara återkommande. Deltagarantalet kan även det variera, vid vissa tillfällen har gruppen bestått av 5-6 deltagare, men ibland uppemot ca 10 personer. De som deltar är i stor majoritet av nordiskt ursprung. Fördelningen på könen för deltagarna är väldigt olika, vissa gånger kan det vara övervägande män medan det under ett annat blot kan vara tvärt om, eventuellt kan det dock generellt vara lite fler män än kvinnor som deltar. Åldern för de som deltagit vid de blot Emil tagit del av har varit mellan ca 20-40 år.

Simon

Det finns en stor spridning på åldersfördelningen bland deltagarna, allt ifrån småbarn till pensionärer. Dock är vanligast förekommande mellan 30-40 år. Generellt sett är det något fler män än kvinnor, men andelen kvinnliga deltagare har ökat belyser Simon. Etniciteten på deltagarna är övervägande infödda etnisk svenska. Simon berättar dock att en del indier ibland är med och deltar då ceremonin påminner mycket om Puja (hinduisk ceremoni).

Nora

Åldrarna varierar. Det vanligaste jag har varit med om är 25-45, men det har även varit med folk i övre medelåldern, samt 17-18-åringar. Kvinnor och män blandat och ganska jämt fördelat. Etnicitet brukar jag faktiskt inte gå in så djupt på, eftersom jag själv inte är helsvensk och inte gillar att outa mig. Men jag skulle väl säga att det mest är svensk etnicitet, blandat med resande folk, sydamerikaner, nordamerikaner, briter och andra nordbor.

5.1.4 Varför blotar man?

Lova

Man blotar för att visa tacksamhet. Nyckelordet under blot är just tacksamhet och det är där vikten vilar. Då de offentliga bloten är säsongsbetonade så blotar man för att välkomna nästa årstid, det kan exempelvis göras för att visa tacksamhet för lyckad skörd.

Alva

Man blotar för att fira högtiderna och markera tidens gång. Via bloten upprätthåller man även relationen med makterna. Som vilka andra relationer som helst så är dessa relationer något man får arbeta för, en gåva för en gåva. Man visar tacksamhet för makterna och stärker relationen till dem. Med makter syftar Alva till dels gudar, så som Asar och Vaner, men även rådjur knutna till platsen, samt andra makter exempelvis förfäder eller tomtar. Bloten sammanför även likasinnade människor och man får bli en del i en gemenskap med andra människor.

Emil

Man blotar för att visa tacksamhet för det som har varit och det som komma skall. Personligen deltog Emil vid ett blot av nyfikenhet, men blotet medförde en bra och positiv känsla efteråt, vilket gör att han vill fortsätta. Känslan han får är svår att beskriva då den är så icke konkret att han knappt förstår själv, men positivitet är en känsla han lyfter.

Simon

Bloten hålls för att stärka relationen till gudarna och till världen. Man vill leva i samklang med det gudomliga och harmonisera med världen genom att hitta sin plats förklarar Simon. Blot kan även göras för att få hjälp och att be om saker.

Nora

Det finns så väldigt många svar på den frågan. Gemenskap, glädje, kraft. Blot hjälper mig att expandera min andlighet, skapa relation med andra praktiserande och komma närmare naturen och makterna. Det kopplar ihop mig med allt det som finns runt oss. Får mig att inse att jag och mitt ego kanske inte är så viktigt när jag står för mig själv, utan att jag snarare är en del av det här maskinerit – cirkeln av liv och död – som rullar runt i universum. Och det är häftigt att få vara del av något så stort och känna att man

hör samman med det. All kraft kommer från samma källa. Det är vackert och meningsfullt och bloten och gillena påminner mig om det.

Det kan vara olika beroende på vilken hednig du frågar, men många skulle nog hålla med om att man genom blot värnar relationen med makterna. När man blotar så uppstår de en kontakt mellan oss och allt runt oss, gudar, väsen, natur. Alla blot har särskilda makter som syboliserar det man avser i ritualen. Vårblotet handlar om övergången mellan vintern och våren där döden ska ge plats för nytt liv. Allting börjar växa och leva på nytt. Ett vårblot bottnar då mycket i att man ”manar på” våren och välkomnar in den kommande sommaren. Man kan även blota för god skörd- årsväxt och fred. Det cirkulerar alltså mycket kring symboliken som är kopplad till varje blot. Vilka gudar/makter det är man bjuder in, vad det är man offerar, vad för slags ritualer som ingår i blotet. Men det känns nog viktigast för de flesta hedningar att behålla den här andliga kontakten till makterna och i ritualer så uppstår en slags emotionell energi där det blir mer konkret. Sen så är det alltid fint med större blot, istället för helt individuella. Att utöva sin tro i gemenskap med andra kan vara stärkande på flera sätt.

4.1.5 När utförs blot?

Lova

De privata bloten kan utföras när som helst, de kan anpassas efter säsong precis som de offentliga, men de kan också göras när man själv känner att det finns något som man vill visa tacksamhet för.

Alva

Bloten firas vid olika högtider förklarar Alva och hänvisar till hemsidan för Samfundet Fornsed där de listar alla högtidsblot. De stora bloten är Midvinterblot som firas vid vintersolståndet, Disablott, Vårblot vid vårdagjämning, Försommarblot, Midsommarblot, Sensommarblot, Höstblot vid höstdagjämning och Alvablott.

Emil

Det finns ett antal större återkommande blot som firas vid ungefär samma tidpunkt varje år. Emil är dock osäker på om det är specifika datum dessa firas på och förklara att man vanligtvis brukar komma överens som en tid som passar de flesta och då blir det oftast på helger då folk generellt sätt är lediga. Utöver dessa större blot som sker i gemenskap med andra så finns även mer personliga blot som man kan praktisera hemma belyser han, dessa kan göras när man själv vill.

Simon

Simon berättar att de inom Samfundet Forn sed firar vid alla högtider och belyser en lista som finns på samfundets hemsida där alla högtidsblot nämns, samt när de hålls och varför.

Nora

Årstidsbloten, som jag redan har diskuterat. Vår, sommar (midsommar), höst och vinter (midvinter). Vi har även majblott, sensommarblott (stort fokus på skörden), alvablott (döden och förfäder) och disablott (fokus på kvinnliga gudomar och makter). Man kan även ha personliga blot (som jag talade om ovan) eller initieringsriter, bröllop eller andra ritualer där man inkluderar makterna och ger dem offergåvor.

5.1.6 Blotsoffer

Lova

Vad man väljer att blota kan variera, det kan vara allt ifrån en sång, ett frö eller en måltid. Ofta väljer man vad man ska blota baserat på årstiden, men det kan även handla om att offra tid, engagemang och kärlek. Lova berättar att man kan blota ett bröd, ett bröd som hon har lagt ner kärlek i att baka och som har tagit upp hennes tid. Förr blotades oftast djur, men så ser det inte ut i nutid. Dock anser hon att hon skulle kunna offra ett djur, exempelvis höna, rituellt om hon nu bott på en gård och ägt djur som ändå skulle slaktas.

Alva

Det man offrar varierar beroende på säsong, under sommaren kan blommor vara en vanlig offergåva, medan man på vintern kanske istället offrar en dikt eller någon mat. De gåvor som kan tas upp av naturen läggs fram vid de gudabilder som finns vid ceremoniplatsen, det finns även en eld där man kan bränna sin gåva, exempelvis om man har en nedskrivna dikt. För länge sedan var boskap en naturlig del i människans vardag och på så vis ett naturligt offer tillsammans med växter, frön, bröd och annat man ofta blotade. Idag ser samhällen inte ut på samma sätt, därav blotar man inte heller längre djur. Alva belyser att de flesta av oss inte har någon kunskap om hur man slaktar ett djur på bäst sätt och även det är en anledning till att detta inte längre är något man brukar vid ett blot, hon anser även att det nog skulle skrämra folk och inte alls förmedla den avsikt som egentligen är tanken.

Emil

Man kan offra lite vad man själv känner för, men oftast är det mat och dryck som vanligtvis styrs lite av vad som är i säsong. Många gånger offrar man en del av den mat man tagit med sig för att äta under gillet efter avslutad ceremoni. Blotet läggs fram vid ett harj som till sin grund är en stenhög som man sedan dekorerar med gudasymboler eller gudabilder. Man dekorerar även vanligtvis platsen för ceremonin, det kan göras med alltifrån björkris, ljus eller eldar. Emil tycker att det på de vis ser lite trevligt ut.

Simon

Oftast är det man blotar säsongsbetonat och man blotar sådant som ej lämnar mycket spår efter sig såsom mat och dryck. Vanligt är att man blotar öl eller mjöd då mjöd anses heligt. Simon förklarar att det finns myter om hur mjöd blir till. Beroende på vilka gudar som bjuds in så varierar även offergåvorna. Blotet förs till en harj som byggs upp utav stenar där man placerar gudabilder. Då det ej finns något tempel får man liksom jobba med de förutsättningar som finns förklarar han.

Nora

Det beror helt på person och vem man offrar till, samt vilket slags blot det är. Offergåvorna är väldigt symboliska och kan vara allt från solgula saffransbröd och äpplen och blommor till nötblod. Ska jag vårblota till guden Frej eller Sunna, till exempel, så ger jag gärna solrosfrön. Om jag ska höstblota till jättinnan Fjörgyn (Jord-gudinnan) så ger jag blod, som symboliserar både livet och döden, och håller det ner i marken. Vid skördeblot tycker jag om att ge Frigg äpplen. Tor är en öläskare så han brukar få öl. Alla makter brukar dock få mjöd när det finns att tillgå, då den drycken har lite av en sakral betydelse.

5.1.7 Utomståendes syn på blot

Lova

Föreställningar som Lova belyser kring blot kan vara att utomstående tror att denna ceremoni är barbarisk, att man slaktar getter och att de som deltar bara är vita medelålders män med långt skägg och tatueringar som vill värna om det nordiska arvet. Utomstående kan även tro att de praktiserande leker vikingar och klär ut sig, att de skulle pågå något form av rollspel. Hon har även bemöts med föreställningar om att de praktiserande skulle vara lite korkade, eller att de tror på vetenskap. Rasism är även något som hon tar upp då många utomstående associerar Asatro med rasism.

Alva

Fördomar som finns är att blot skulle vara någonting blodigt, hon tror att det beror på att begreppet blot och blod låter så lika och det är utifrån detta denna association görs. Alva belyser även att många utomstående kan tro att man lajvar, dvs klär ut sig och för någon form av medeltida rollspel. Då det finns ett stort intresse för just medeltiden och det förekommer en del medeltida marknader mm. kan det vara en orsak till att denna parallell görs, även fast det är två helt skilda saker. De flesta praktiserade klär inte ut sig och vise versa. Många tycker att det ser inbjudande ut när de håller ceremonin och förbipasserande har vid flertal tillfällen hakat på. Alva belyser även att rasistiska kopplingar kan göras men att det är män som vanligtvis blir förknippad med dessa typer av kopplingar.

Emil

En vanlig föreställning är att utomstående tror att man lajvar i skogen, att man klär ut sig i medeltida kläder och att det är något ”tomtigt” och ”konstigt” liksom. Att många ser på denna företeelse som något konstigt och annorlunda tror Emil beror på att det ej är lika vanligt som exempelvis en kristen gudstjänst, men belyser att även det kan ses som något märkligt för någon som aldrig sett det tidigare. Emil tror inte att det finns speciellt mycket fördomar om att nutida blot skulle vara något blodigt. Det hade väckt allt för stor uppståndelse för att kunna förbises, dessa associationen är högst troligt förlegad. Däremot rasistiska fördomar anser han kan förekomma kopplat till religiositeten och utövandet. Nazistiska och rasistiska grupper använder många av de fornnordiska symbolerna, därav är det relativt vanligt förekommande att den associationer görs. Just att dessa rasistiska paralleller kan göras medför att Emil känner att han ej kan vara helt och hållet öppen med sin religiositet då han är rädd att fel kopplingar kan göras.

Simon

Den vanligaste fördomen som Simon möter är att utomstående tror att man lajvar, att det är någon slags teater som man gör för skojs skull och att det ej uppfattas som något religiöst. Tidigare har det förekommit att en del klätt sig i lite medeltida kläder vid blot, men det är något man ändå försökt att tona ner och ta avstånd ifrån just för att dessa kopplingar ej ska göras. En annan fördom som han ibland möter är tron om att det är djur man offerar och har även fått frågan en gång ifall de offerar människor. Paralleller till rasism är även förekommande, dock vanligare under 90-taler belyser Simon.

Nora

Ja du... Jag har nog råkat ut för både den ena och andra fördomen om vad det är jag håller på med. Ofta tror ju folk att vi slaktar djur varje gång vi ska offra. Ibland skämtar dem om att vi offerar barn eller djurungar, vilket är ett så jävla urvattnat skämt så jag vet inte vad. Men den religionen jag tillhör har det alltid varit okej att vara respektlös mot. Folk tar oss inte på allvar, helt enkelt. Inte för att jag menar att man inte ska få skämta om religion, det är bara tråkigt när folk tror att vi håller på med något jävla vikinga-lajvande.

Jag känner folk som har slaktat djur (en tupp) vid ett blot men det var otroligt särskilt tillfälle. Han har varit en praktiserande hedning i 20 år och han har bara gjort det en gång. Så det är inte riktigt så det är vanligt. Det var vanligare under järnåldern, dock, men lika mycket som samhället har moderniserats kan ju faktiskt den andliga praktiken göra det också.

Jag tror nog att det lite är det som är min pet peeve. Folk bildar sig en uppfattning om blot och vår andlighet utifrån glorifiering och romantisering av vikingatid (särskilt serien Vikings har ju bidragit till detta). Nu är ju inte den direkt historiskt korrekt, om än väldigt underhållande, men ska man se till vikingar så existerade de för tusen år sedan. Det är ju inte som att vi är historiefetischister som försöker återskapa något urgammalt och efterlikna de människor som levde på den tiden. Min andlighet, animismen och makterna och alltings innersta kraft, är levande och i rörelse sammankopplat med världen och naturen och mig (och andra människor).

Något mer som är kopplat till "asatro" och runorna är ju nazism, vilket för övrigt är en ideologi som överhuvudtaget inte överensstämmer med fornnordisk hedendom. Läser man i gudamyterna, till exempel, så anses det vara en dygd att välkomna långväga gäster och att mångfald är något vackert och eftersträvansvärt. Så att bli kallad nazist (särskilt för oss som inte är helsvenskar, kan jag tänka mig) känns inte asfräsch.

Förutom det jag redan sagt – okunskap. Vi predikar inte (det finns ingen yttersta önskan om att göra fler till hedningar, som i till exempel monoteistiska religioner där man ska frälsa hela världen) och kan vara rätt försiktiga med att berätta om vår tro, så på ett sätt kan det kanske ligga på oss.

Jag har däremot märkt att när jag väl börjar prata om det så har folk en tendens att börja smeta på mig alla fördomar de har byggt upp. De förlöjligar en utan att faktiskt ta in vad man säger. Man tröttnar till slut och håller det för sig själv istället. Det är jävligt trist, men jag anser inte att jag ska behöva försvara det jag tror på. Det är min tro, min andlighet. Vill folk tycka att det är knepigt och inte expandera sitt sinne genom att försöka förstå varför det finns folk som tillhör naturreligioner – their loss.

5.2 Vikings

5.2.1 säsong 1, avsnitt 6

Blot sker vid en begravningsceremoni för en tidigare Jarl i Kattegatt. Ceremonin går till så att de förberett ett skepp som smyckats ut, på skeppet hade de byggt upp ett bål där de la sin Jarl. Alla i staden deltog, de skålade, slogs (dock ej av ovänskap utan att det var något som bara gjordes). Efter hans bortgång blev hans slavkvinnor tillfrågade om vem som ville göra honom sällskap, en av kvinnorna valde då frivilligt att få dö med honom, för att på så vis återförenas i efterlivet. Några av de andra kvinnorna tvättat och gör iordning offerkvinnan. Offergåvor läggs fram bredvid den döda Jarlen på skeppet, bland annat offras fisk och olika grödor. När det sedan är dags för kvinnan som ska offras att slå följe med sin mästare jublar byborna när hon går mot skeppet. Väl framme på bryggan står en vitklädd kvinna som de kallar för dödsängeln, hon ger kvinnan en dryck som gör att hon påstår sig se sin herre och att hon ser Valhall, därefter skär dödsängeln halsen av henne och hon blir uppburen till på bålet för att sedan läggas bredvid sin herre. En man från byn tänder sedan eld på båten som därefter driver iväg. (23-31min)

5.2.2 säsong 1, avsnitt 8

Hela avsnittet handlar om att Ragnar och hans familj, samt Athelstan, Rollo m.fl pilgrimsvandrar till Uppsala där de håller en form av festival där de visar tacksamhet till gudarna, festivalen avslutas med blot. Festivalen hålls vart nionde år. Ragnar berättar för Athelstan att han tidigare tvekat på ifall han skulle resa denna gång, men då han och hans fru miste sitt ofödda barn så beslutade han sig för att ändå resa. Han tror att missfallet berodde på hans tvekan att resa dit och berättar för Athelstan att gudarna ger med ena handen och tar med den andra.

Väl framkomna till Uppsala möts dem av ett tempel, inuti templet fanns stora gudabilder på exempelvis Oden och Frej. De möts av en man som men en kvist skvätter blod i deras ansikten samtidigt dom han utropar orden ” Hell Oden, Hell Tor” osv. Därefter går de i ensamhet till de olika avbilderna för att be, Lagertha går exempelvis till Frej och ber om fruktsamhet, att bli gravid. Hon säger även att han får göra vad han vill med henne, göra henne både döv och blind bara hon får ett barn.

Utanför templet ser Athelstan olika hagar med djur i, det finns 9 av varje djur och en hage som var tom. Den tomma hagen var avsedd för människoooffer, frivilliga människor.

Först blotas en get på ett stort stenbord, blodet från geten sipprar ner i skålar som var placerade under bordet. Därefter slaktas djuren en efter en, slutligen blir det människornas tur att offras. Även människorna får i tur och ordning lägga sig på stenbordet för att sedan få sina halsar uppskurna, blodet samlades upp i skålar. Skålarna bars in i templet och hölls i skåror i marken runt gudabilderna. Kung Hårik som närvarade vid blotet, det var även han som blotade människorna, tog blod på sina fingrar och smetade i sitt ansikte.

5.2.3 säsong 3, avsnitt 3

Ett blot utförs av Lagertha i England efter att de blivit tilldelade mark att bruka och leva på. Blotceremonin inleds med att alla samlas i något så när en ring, i centrum står en ko vilket är offerdjuret i denna ceremoni. Intågandes kommer några fram och lägger träskålar bakom kon, samtidigt som trummor ljuder runt om. På sidan av kons mage målas ett mönster med blod. Lagertha träder fram ur skaran med människor, hon är klädd i vita kläder. Hon leder blotet och tillber högt olika gudar, så som exempelvis Frej. Hon ber Frej att ta emot offret och göra jorden fruktsam. Samtidigt som hon talar håller hon upp ena handen och i sin hand håller hon en kvist. När hon sedan tystnar hugger en man huvudet av kon. Blodet från kon rinner ner och fångas upp i en stor balja, sedan används de tomma skålarna till att skopa upp blodet ur baljan. En kort sekvens visa hur blod har stänkts på gudabilderna. Lagertha doppar sina fingrar i blodet och smetar över hakan och ner mot halsen. Därefter håller två män varsina skålar med blod över hennes axlar. Avslutningsvis bär Lagertha och några personer till varsina skålar med blod ner mot åkern och skvätter blodet över jorden.

5.2.4 säsong 5, avsnitt 14

Ivar, som är son till Ragnar, dock ej tillsammans med Lagertha, har makten över Kattegatt, utöver att han besitter tornen så tror han sig även vara en gud. Lagertha har dödat Ivars mamma och han avskyr henne. Trots att hon är älskad av folket i Kattegatt så håller Ivar en offerceremoni där han tvingar stadens invånare att åskåda ceremonin. Offret i denna ceremoni påstår han vara Lagertha som han hävdar att han tillfångatagit.

En kvinna bland de åskådande utropar att det ej är Lagertha, denna kvinna beordrar Ivar att hon ska föras bort.

Ivar utropar att han ska offra Lagertha, att hon är en förrädare och en häxa. I Odens namn och de andra fem gudarnas offerar han henne. Genom att offra Lagertha ska han rena kungadömet från onda andar.

Kvinnan släpas fram till en båt som de förberett med bål, väl framme vid båten hissas hon upp i fötterna så att hon hänger upp och ner. En vitklädd man skär halsen av henne och fångar upp hennes blod i en skål. Därefter tänder de eld på bålet medan någon i folkmassan utropar att de ska döda häxan.

Efter ceremonin samlas Ivar och många från staden för en måltid i hans kungasal. På sin tron sitter Ivar med en skål i ena handen och ett dryckeshorn i den andra, han håller upp skålen och utropar att det är blodet från häxan som dödade hans mamma. I sitt dryckeshorn håller han lite av blodet, samtidigt svarar hans bor som sitter vid ett bord nedanför att det ej är blod från Lagertha och att Ivar inte är någon gud. Ivar skriker tillbaka ”hör du inte hur Tor slår med sin mäktiga hammare för att välkomna mig till asarnas hall?” (6min)

5.2.5 säsong 6, avsnitt 7

Lagertha är död och hennes begravningssceremoni ska hållas. Gunhild som är nuvarande drottning har samlat ett antal kvinnor i kungasalen för att fråga vem som frivilligt vill så följa med Lagertha till Valhall för att tjäna henne i livet efter detta. Alla kvinnor räcker upp handen, Gunhild förklarar att gudarna redan har gjort sitt val. En vitklädd man släpper en kråka inne i salen som landar på en flickas axel, hon är den utvalda.

Fler vitklädda män träder in i den numera nästintill tomma salen, de ställer sig i en cirkel som flickan går in i. Flickan påstår sig se Lagertha och höra hur hon kallar på henne. En man ger henne en bägare och säger att hon måste dricka för sin härskarinna, samt för Freja och Frej, vilket hon gladeligen gör, för dem och för de andra gudarna. Därefter måste hon förberedas så att hon är redo för gudarna och Valhall.

En kvinna träder in i cirkeln, hon berättar att hon kallas för dödsängeln och frågar om flickan vill välja kniv eller ett rep runt halsen, flickan väljer kniv. Dödsängeln frågar om hon är rädd, men flickan svarar att hon inte är rädd då hon vet att döden inte är slutet. Därefter säger dödsängeln att valkyriorna kommer att vara vid flickans sida och leda henne till Valhall, sedan sticker hon en kniv i flickan och kysser henne på munnen.

Ett skepp står redo och utsmyckat nere vid det frusna vattnet, runt båten ligger fyra hästhuvuden och bredvid dem några hinkar. De vitklädda männen tågar ner till båten och samlas i en cirkelformation runt om. Några av männen tar upp de hinkar som stod på marken och kastar blodet på skeppet, de resterande männen håller i varsina skålar fyllda med blod som de med en kvist stänker på båten.

Folket står samlande vid skeppet och trummor hörs. De allra närmsta går ombord på båten och lämnar personliga offergåvor, edsring, Ragnars solsten och en hårkam. De tar farväl och säger att hon nu kommer att återförenas med Ragnar i Valhall och att de själva också kommer att mötas är igen när den tiden är kommen. (36min)

5.3 Gemensamt narrativ

Gemensamma drag i avsnitten är först och främst att blot är något blodigt. Elementet blod återfinns i alla avsnitt där blot skildras, både från djur och människor. Blodet anses heligt och den yttersta offergåvan.

Gudarna är centrala för bloten, det som offras görs för favör hos gudarna. Vilken gud eller gudinna man offrade till varierande beroende på blot.

Avsnitten synliggör en variation av blot, då blot bland annat skildrades i begravning, för att välsigna ny mark, men även för att ”rena kungadömet” enligt Ivar.

6. Analysdiskussion

Under detta avsnitt följer diskussioner kring resultatet av intervjuvären, samt de scener som presenterats från *Vikings*, vilket sedan kommer att kopplas samman till tidigare forskning och bakgrund. Syftet är att synliggöra de aspekter som skiljer de båda åt, samt vilka likheter som kan finnas. Hur lyder historiska berättelsekällor om hur blotceremoni sett ut historiskt och vilka aspekter har man anammat i den nutida praktiken och hur blot skildras i serien *Vikings*? Analysavsnitten är indelade i typologier jag valt ut kopplade till offerriten, dessa typologier presenteras nedan i rubriker, följt av analys.

6.1 Tillbedjan av gudar och makter

I TV-serien *Vikings* nämns namn som Oden, Tor, Frej och Freja vid flera tillfällen och de talar ofta om gudarna, dock är inte detta enbart Asar, Frej och Freja tillhör släktet vaner och är således inte det samma som Asar. Seriens skildring av gudarna ger en bild av dem som näst intill fysiska personer, med kroppar, kött och blod så som människan, de tillskrivs även känslor på så vis att man kan förarga dem och Valhall ses som en fysisk plats. Bilden av gudarna och det gudomliga i *Vikings* skiljer sig från de nutida praktiserande där de verkar se på gudarna som naturfenomen, exempelvis att Tor är åskan, dock kan detta problematiseras om man ser till exempelvis Simon och Alvas tankar om att blot genomförs för att stärka relationen till gudar och makter.

Via informanterna framkommer det tydligt att de ej anser sig själva vara asatroende då de ej enbart tillber Asar. Vid alla intervjuer talar dem om gudar och makter, vilket syftar till dels Asar och Vaner, men även rådjur, tomtar och förfäder. Nora belyser även ett holistiskt synsätt där hon talar om att allt är besjälat och att allt hör ihop. Naturen ses som helig i sig menar Nora, just detta framkommer inte rakt ut av de andra informanterna men de lägger stor vikt vid att ceremonin ska hållas utomhus, samt att det som blotas ska kunna tas upp av naturen.

Informanterna belyser gudar och makter, makter syftar till andra fenomen såsom tomtar, troll, vättor och rådjur, detta är inte aspekter man kan återfinna i *Vikings*, snarare kan dessa tankar och tro tänkas kopplas till gammal nordiska folktron.

6.2 Benämning av religiositet

I *Vikings* ges inte en tydlig definition av deras religiositet, de benämner gudarna men inte sig själva som följare av en viss religion. De kristna kallar nordmännen för hedningar som dyrkar falska gudar och de strävar efter att få nordmännen att avsäga sig den hedniska gudsdyrkan för att i stället bli följare av den kristna tron som breder ut sig allt mer.

Nordmännen benämner sig själva som vikingar vid något tillfälle, men påtalar inte religionen med definitionen om att de är Asatroende. När nordmännen möter kristendomen anser de att deras gud är en falsk gud. Någon tydlig definition av de praktiserande tycks svår att lokalisera även historiskt. Då praktiken var en del av vardagen kan en möjlig tanke vara att de ej hade någon egentlig definition på sin tro och praktik utan att det istället var inbäddat i det rådande samhället vilket gjorde att en definition ej var nödvändigt. Begreppet Asatro myntades först långt senare.

Asatro och att vara Asatroende är benämningar som de nutida praktiserande tar avstånd ifrån, några pga. dess konnotationer samt negativa klang och andra för att uttrycket helt enkelt inte representerar deras tro på ett korrekt sätt då de tillber så mycket mer än bara de gudar som faller under kategorin Asatro. Hedningar är ett begrepp som de flesta informanter står bakom, med förklaringar så som att det är ett mycket mer inkluderande begrepp, men även något vagare vilket kan tänkas fördelaktigt gentemot omvärlden då det inte riktigt ger en tydlig bild av hur deras tro och praktik egentligen ser ut. Här kan paralleller dras till *Nationalencyklopedins* definition av begreppet hedning där det står skrivet att hedning ofta används som benämning på någon som ej infaller under kategorier tillhörande de stora monoteistiska världsreligionerna.

Begreppet Asatro kan tänkas ge en missvisande bild av den nutida praktiken och väcka associationer som ej är applicerbara till denna nutida form av praktik förklara Lova vid intervjun. Lova berättar att det hon praktiserar är en nutida tolkning av den forna religionen med mycket influenser som härstammar därifrån, dock ej en kopia av Asatro. Både Alva och Emil anser att benämningen Asatro är ett för snävt begrepp för att kunna vara brukbar till deras praktik då Asatro syftar till tillbedjan för enbart Asar och Vaner. Benämningen hedning är ett mycket bredare och mer inkluderande begrepp vilket de båda tycker är bra för att beskriva deras religiositet då de inkluderar fler makter än enbart Asar och Vaner. Sed eller hedendom är de benämningar som Simon väljer att använda sig av, dessa begrepp väljer han att använda sig av pga. samma anledning som Emil och Alva väljer hedendom, det är således mer inkluderande begrepp. Även Nora tar avstånd från begreppet Asatro, men hon lyfter även fram begreppet ”animism” med förklaringen om synsättet där allting är besjälade och berättar att det är en benämning hon själv mer och mer har börjat bruka.

6.3 Offer och blod

Att offra levande boskap som en del i ceremonin belyser Sundqvist i sin tolkning (2017), även blotets betydelse är något han redogör för som tros vara en del i den fornskandinaviska offerriten. Edholm (2016) belyser att arkeologiska fynd uppvisar fynd från människor, dock problematiserar han huruvida de har varit offer eller ej. På fyndplatser kan man tänkas tolka fynden som att människor och boskap offerades på samma sätt. Dessa företeelser inom offerriten återfinns i *Vikings* där de offerar både människor och djur. Blodets betydelse är även något som skildras i TV-serien då blodet utgör en central del av blotet, men utelämnas helt i den nutida praktiken då man generellt sett ej använder sig av varken djuroffer eller blod. Blodet från det blotade

offret ansågs förr som mycket heligt, vilket Adam av Bremen belyser i sin berättelse där han berättar om det stora blotet i Uppsala. Edholm (2016) gör även kopplingar till Adam av Bremens berättelse när han diskuterar en fyndplats i Lunda där fyndplatsen kan tänkas tyda på att människorna har behandlat på samma sätt som djuren, dvs blotats. I TV-serien förekommer det flera gånger att de offerar både människor och djur, även där blotas och behandlas de lika. I *Vikings* skildras även vad som kan tänkas inspireras av Adam av Bremens berättelse om blotfesten i Uppsala då vikingarna i serien reser till Uppsala för att delta i en stor offerfest som arrangeras vart nionde år. I avsnittet offeras både människor och djur tillsammans.

I *Vikings* är blodet det essentiella i dessa ceremonier, utan blod kan blotet tänkas meningslöst då blodet anses ha en sådan stor betydelse. I serien skildras flera typer av blod som förekommer vid olika ceremonier och sammanhang, dels vid begravning för att slå följe med den avlidne till den andra världen, men även som en form av utbyte för att få välgång av gudarna, en hand för en hand skulle man nog kunna tänka. Lagertha håller exempelvis ett blot där hon vill välsigna marken och få god skörd, då blotar hon till gudarna och skvätter offerets blod över marken, vilket även kastar ljus på blodets betydelse inom denna form av praktik, detta återfinns även historiskt i hur man tror att blot har gått till.

I den nutida praktiken utelämnas blodet och dess helighet, i stället offerar man exempelvis frön, mjöd och tobak. Lova och Emil belyser bloten som mer av en tacksamhetshandling, samt att styrka relationen till gudarna. Relationen till gudarna påtalar även Simon och Alva, Noras svar avviker lite då hon belyser tankar om att expandera sin andlighet och även få perspektiv på att hon är en del av en stor helhet, men hon belyser att många hedningar nog skulle svara just att blot handlar om att värna relationen till makterna. Nora belyser sig själv som en del i en helhet, att blot för henne får henne att expandera i sin andlighet.

I de nutida bloten offeras generellt sett inte något levande, Alva berättar att det nog skulle ha en negativ effekt och i stället för att förmedla den avsikt som är tanken skulle det nog skrämja folk. Alva belyser att djuroffer var vanligt förekommande förr, men att de flesta av oss i nutid ej har någon kunskap om hur man slaktar ett djur, därav har detta avvecklats och brukas ej. Lova berättar att man kan blota allt ifrån en sång till ett frö, men att hon skulle kunna tänka sig att offra djur ifall omständigheterna var annorlunda, dvs om hon skulle bott på en gård och ägt egna djur som ändå ska slaktas.

Vad som ska blotas beror på vilket typ av blot det är berättar Nora och belyser ting som äpplen, blommor och nötblod. Vid denna intervju uppger inte Nora vart hon får tag på blodet, men från en tidigare intervju berättade hon att man kan köpa nötblod i välsorterade matbutiker och att det är så man får gå tillväga som modern hedning. Dock berättar Nora om en händelse där en tupp offerats, men belyser att det enbart skett den gången och att det var ett väldigt särskilt tillfälle.

6.4 Populärkultur och dess påverkan

De nutida praktiserande påverkas ej av populärkulturens framställningar av blot och den forna seden, dock hävdar alla informanterna att samhället gör det. Via intervjuerna framkom det att flera av informanterna ej hade följt *Vikings*, dock var de väl medvetna om vad den handlade om och således ej var intresserade av att se TV-serien. Många

skildringar av de historiska berättelserna om blot och Asatro förekommer inom populärkultur, dock verkar samhället färgas mer av detta än de som faktiskt praktiserar delar av den forna seden i nutid. Vid alla intervjuer belyser de fördomar som majoritetssamhället uppvisar, de berättar att de många gånger blir bemötta med hån och blir förlöjligade.

En vanlig uppfattning verkar vara att utomstående tror att det är något form av skådespel som förekommer och ej ser deras praktik som en riktig religion med tillbedjan och ritualer som de tror på berättar Lova, detta är även tankar som Alva, Emil och Simon lyfter fram. Lova berättar även att utomstående kan se på de praktiserande som korkade eller att de ej tror på vetenskap. Axelsson (2007) lyfter fram Pettersons tankar om värdeförskjutningar där religionen gått till att bli mer privat, individuell och oorganiserad. Missuppfattningar mot de praktiserande och deras religion kan vara en effekt av just dessa värdeförskjutningar.

Nora uttrycker en besvikelse på majoritetssamhället som ej uppvisas respekt mot hennes religion eller tar den på allvar. Majoritetssamhällets uppfattning av deras religion kan tänkas vara resultatet av populärkulturens framställning av blot och den forna religionen. Som Axelsson (2007) studie redogör för så påverkas människan starkt av filmer då de kan bidra till att skapa en grundläggande förståelse för omvärlden.

Många fördomar verkar även finnas om att bloten skulle vara någonting blodigt berättar Alva och berättar att hon nog tror att det kan bero på att blod och blot låter så lika, vilket resulterar i att dessa associationer görs. Även Simon belyser dessa fördomar och berättar att han till och med fått frågan ifall de offrar människor. Nora berättar att även hon blivit bemött med frågor om levande offer. *Vikings* och annan populärkultur anser Nora vara bidragande till att många människor har dessa uppfattningar om vad deras praktik handlar då de färgas av den bild som olika medium uppvisar.

6.5 Slutsatser

Informanterna till denna intervju är ej asatroende utan i stället som de själva benämner sig, hedningar/sedare, då den praktik och tillbedjan som de berättar om inte stämmer överens med vad som kan klassificeras som Asatro. Den tro som informanterna berättar om är istället en form av naturreligion med element hämtade från den forna seden, samt en nutida tolkning. Vad som framkommer ur studiematerialet är att TV-serien *Vikings* uppvisar fler element från berättelsekällorna om de historiska bloten än vad de nutida praktiserande gör, detta kan tänkas verka bidragande till de fördomar informanterna belyser då människor kan använda film för att skapa mening i sina egna liv, men även kan bilda sig uppfattningar om andras genom film. Via tabellen nedan synliggörs likheter och skillnader mellan religion och blot i nutid, berättelsekällor om de historiska bloten och i *Vikings*.

	Berättelsekällor om historiska blot	Nutida praktiker	Serien Vikings	Slutsats
Tillbedjan	Man tros ha tillbett	Har en mer inkluderande syn	I serien tillber man de	Det finns likheter mellan

	traditionella gudarna, men även andra lyckobringande makter	på gudavärlden och vill ej begränsas enbart till asarnas gudar	traditionella gudarna	de nutida praktiserande och de historiska berättelsekällor om tillbedjan
Offer/blot	Djuroffer tycks ha varit vanligast förekommande	Säsongsbetonade offer, ej djur	Främst djuroffer	De nutida praktiserande avviker i förhållande till de två andra materialen
Benämning av religiositet	Återfinner ej någon tydlig benämning av de forna praktiserande	Benämner sig själva som hedningar/ praktiserande av den forna seden	Kristna kallar dem hedningar, de själva benämner ej sin tro men tillber Asagudarna	Benämning av religiositeten görs främst i nutid av de nutida praktiserande eller av nutida samhället för att beskriva en forna tron

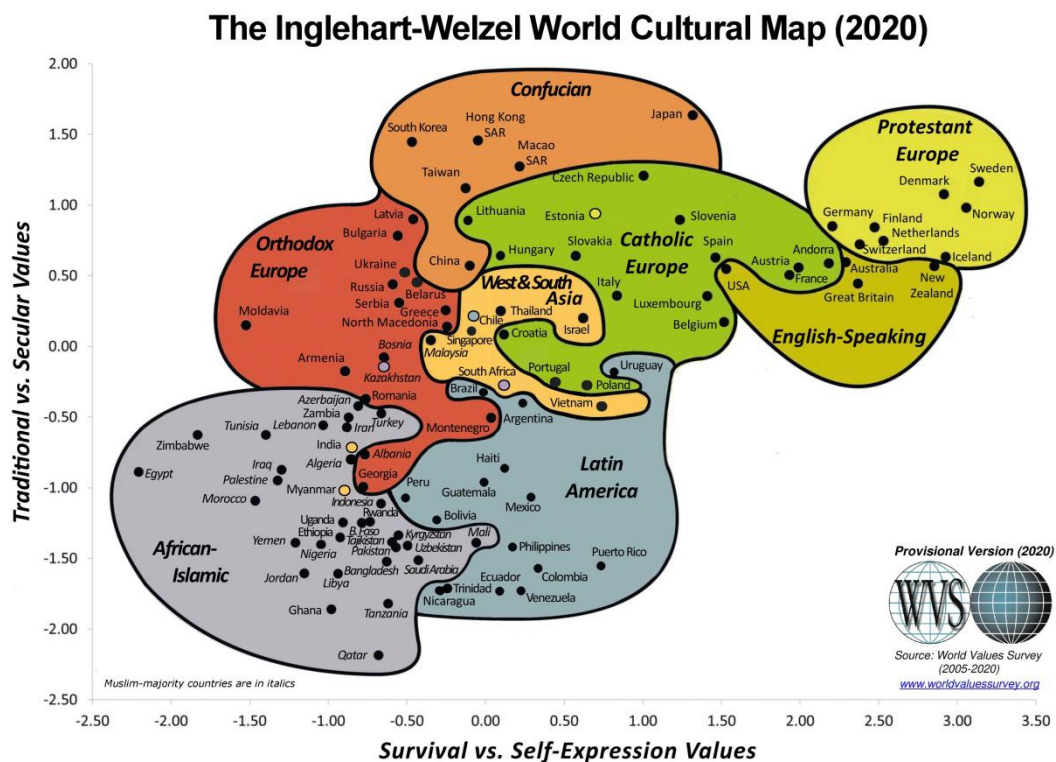
De nutida praktiserade vittnar inte om att de färgas av hur berättelserna om Asatro skildras inom populärkultur. Flera av dem hade inte heller sett *Vikings* utan bara hört talas om den, i stället verkar utomstående påverkas av filmindustrins bild av blot och Asatro, vilket kan tolkas utifrån informanternas berättelser om att de ej vågar vara helt öppna med sin tro. Att bli missförstådd eller bemött med hån är något som återfinns i alla informanternas svar gällande frågan om fördomar om religionen. Filmens påverkan på människan, samhället och normen är något som återfinns i Axelsons forskning, vilket blir synligt även här. Via populärkulturen skapar majoritetssamhället en fiktiv bild av hur de tror att detta trossystem ser ut baserat på vad som skildrats i blad annat olika filmer, TV-serier och spel.

Axelsons (2007) avhandling är dock vinklad åt hur människan använder film för att arbeta med existentiella frågor för att kunna applicera dem till sig själva, detta skulle då betyda att de nutida praktiserande skulle ha använt film som medium för att utforma sin egen praktik, detta framkommer dock inte i informanternas svar, i stället är det majoritetssamhällets uppfattning som påverkas av skildringar inom populärkultur.

Religionens roll i det senmoderna samhället är även något Axelson diskuterar med hjälp av Pettersons diskussion om värdeförskjutningar där han lyfter fram en ökning av existentiella frågor som en konsekvens av att de traditionella religiösa frågeställningarna byts ut mot postmateriella. Man kan således tänka att människan drar sig ifrån den organiserade religiositet för att i stället röra sig mot att på ett individualistiskt sätt få plocka ihop sin egen religion, detta kan tänkas applicerbart på hur den nutida praktiken ser ut hos informanterna och som ett resultat denna sekularisering. De nutida

praktiserande som medverkar i denna studie inspireras av Asatro och den forna seden, men de följer den ej slaviskt utan hämtar i stället element från fler håll, exempelvis gammal nordisk folketro.

World Value Survey (WVS) har tagit fram en illustration som redogör för människors ”Traditional vs. Secular values” och ”Survival vs. Self-Expression Values” (se bild nedan). Sverige ligger längst ut och längst upp till höger på denna illustration, dvs. mycket ”secular values” och ”self-expression values”. Detta går hand i hand med de tankar Pettersson belyser om att den traditionella religionen byts ut mot en mer individuell trosuppfattning. Intresset för det existentiella ökar och människor vill på ett individualistiskt sätt plocka ihop sin egen religion, således har religion blivit av mer privat karaktär. Effekten av en förflyttad religiositet, från det offentliga till det mer privata kan tänkas medföra denna missuppfattning från majoritetsambhället som informanterna berättar om. Informanterna berättar om att de blir förlöjligade, blir bemötta med fördomar om att de klär ut sig och utför någon form av skådespel, många gånger tas deras religion på allvar. Samhället har således inte samma religiösa språk, vilket kan ligga till grund för dessa fördomar och missuppfattningar. Då människor själva inte är praktiserande av denna religion kan film tänkas vara ett medium för att bygga upp en bild för utomstående hur religionen kan tänkas se ut, vilka ritualer, gudar och ceremonier som finns med.

<http://www.worldvaluessurvey.org/>

7. Avslutning

För att se till resultatet av denna studie går vi tillbaka till studiens övergripande frågeställningar.

1. Hur framställs blot i serien *Vikings*?

Blot i *Vikings* framställs som en offerritual man brukar vid olika skeenden, det kan vara vid tillbedjan och välsignelse, men även vid ceremonier som exempelvis begravning. Det centrala vid ett blot är just blotet, dvs offret, som i seriens framställning alltid är något levande som offras. Blodet från offret har stor betydelse och kan tänkas vara det essentiella inom ritualen.

2. Hur beskriver de praktiserande en blotceremoni?

I nutid brukas blot främst vid olika årstider, det finns ett antal högtider som de vanligen går efter, såsom midsommarblot, midvinterblot mm. Vid den nutida offerceremonin offras inget levande, i stället offras säsongsbetonad mat, frön, mjöd, en dikt osv. Ceremonin avslutas med att man skålar tillsammans och därefter hålls gille.

3. Hur skiljer sig företeelsen blot i *Vikings* från de praktiserandes beskrivning av blot i nutid?

Den största skillnaden är att offret och fokus på blodet från offret, detta element saknas helt i den nutida praktiken.

4. Går det att spåra någon påverkan från de historiska berättelserna hos de nutida blotutövarna respektive i serien *Vikings*?

Ja, delar ur blotceremonin influeras av Snorris berättelser, såsom offer (ej levande), skålar för de olika Gudarna finns med hos de nutida praktiserande. Blodets betydelse och att använda sig av levande offer som går att läsa om i Snorris berättelser återfinns till stor del i serien *Vikings*.

5. Hur påverkas de nutida praktiserande av populärkulturens skildringar av blot och influenser hämtade från Asatro?

De nutida praktiserande påverkas av populärkulturens skildringar genom att majoritetssamhället har föreställningar om hur ett deras tro och praktik går till och ser ut, på grunt av mediernas framställningar. Fördomar som de möter är exempelvis att blot är något blodigt, att man offerar djur eller att de praktiserande för någon form av rollspel där de klär ut sig och leker vikingar.

- Hur påverkas icke-praktiserande av serien *Vikings* framställning av blot och den fornnordiska religionen?

Informanterna upplever att majoritetssamhället påverkas av den framställning som *Vikings*, men även annan populärkultur ger av blot och den fornnordiska religionen. De vittnar om att de bemötts med fördomar om bland annat blot som något blodigt, men även att deras religion blir förlöjligad.

Att den nutida praktiken skiljer sig från *Vikings* och de historiska berättelsekällorna om den fornoriska religionen är inte alls konstigt, det är inte samma religion och det har de nutida praktiserande inte heller hävdad, dock återfinns element från Asatron exempelvis tillbedjan till Asar och Vaner, samt delar av blotets troliga uppbyggnad. Det är således en ny religion med nutida tolkning på bland annat den forna nordiska religionen Asatro.

7.1 Förslag på vidare forskning

Scenerna som i denna uppsats redogörs för skildrar blot vid olika former av ritualer och ceremonier så som tillbedjan och begravning, i intervjuerna kretsade samtalet endast kring blot som företeelse för sig, dock belyste en av informanterna att deras

samfund, Samfundet Fornsed, även håller vigselceremonier och begravningsceremonier. Hur dessa ceremonier går till och vilka aspekter som finns med hos de nutida praktiserande, kontra populärkultur och historiskt vore intressant att undersöka.

8. Sammanfattning

Studiens syfte var att undersöka offerritualen blot hos nutida praktiserande, kontra filmindustrins framställning, samt åskådliggöra hur historiska berättelsekällor beskriver blot.

Till denna studie har material samlats in via kvalitativ insamlingsmetod i form av intervjuer, samt avsnitt ur TV-serien *Vikings* som tolkats hermeneutiskt. I studien deltog fem informanter som intervjuades via samtal på *Messenger*. Resultaten analyserades sedan med paralleller till tidigare forskning av Tomas Axelson som gjort studier om filmen som medium för existentiella frågor, samt Edholm och Sundqvist som de båda belyser olika perspektiv av offerriten med hjälp av historiska berättelsekällor och arkeologiska fynd, även kopplingar till en illustration från World Value Survey görs.

Slutsatsen av studien visar att det finns vissa gemensamma element mellan blot i nutid, *Vikings* och de historiska berättelsekällorna. Studien visar även att informanterna ej kan kategoriseras som Asatroende, deras praktik innehåller influenser från Asatro, men även andra element hämtade från exempelvis gammal nordisk folktro. De nutida praktiserande färgas ej av populärkulturens framställning av Asatro, dock kan majoritetsamhället tänkas göra det pga. att Sverige är ett sekulariserat land, där religionen från från att vara offentlig till att bli av mer privat karaktär. Människors intresse för det existentiella ökar och många vill istället plocka ihop sin egen religion.

Källor:

<http://www.arkeologigamlauppsala.se/Sv/historien-om-gamla-uppsala/offer-till-gudarna/Pages/default.aspx>
nr 10 (hämtad 2020-12-26)

<https://se.hbonordic.com/series/vikings/99bee710-f406-4a98-a319-f929eedbdabf/season-2/e2a30e9a-8b80-4aae-a16f-8d9c6afbba05>
nr 3 (hämtad 2020-11-23)

<https://www.imdb.com/title/tt2306299/fullcredits>
nr 5 (hämtad 2020-12-02)

<https://www-ne-se.www.bibproxy.du.se/uppslagsverk/ordbok/svensk/hedning>
nr 6 (hämtad 2020-12-04)

<https://www-ne-se.www.bibproxy.du.se/uppslagsverk/encyklopedi/1%C3%A5ng/asar>
nr 7 (hämtad 2020-12-04)

<https://www-ne-se.www.bibproxy.du.se/uppslagsverk/encyklopedi/1%C3%A5ng/gode>
J.V. Sigurðsson (1999). *Chieftains and Power in the Icelandic Commonwealth*
nr 8 (hämtad 2020-12-13)

<https://www-ne-se.www.bibproxy.du.se/uppslagsverk/encyklopedi/enkel/edda>
nr 9 (hämtad 2020.12-26)

<https://www.samfundetfornsed.se/blot/blot-och-h%C3%B6gtider-1283051>
nr 1 (hämtad 2020-11-28)

<https://www.samfundetfornsed.se/seden/asatro-43499328>
nr 12 (hämtad 2020-11-28)

<https://www.svt.se/nyheter/vetenskap/spektakular-vikingatida-batgrav-hittad-i-gamla-uppsala>
nr 11 (hämtad 2020-12-26)

[https://vikings.fandom.com/wiki/Vikings_\(TV_series\)](https://vikings.fandom.com/wiki/Vikings_(TV_series))
nr 4 (hämtad 2020-11-23)

<http://www.worldvaluessurvey.org/WVSContents.jsp>
nr 13 (hämtad 2021-01-05)

<http://runeberg.org/eddan/se-02.html>
nr 14 (hämtad 2021-01-18)

<https://www.storytel.com/se/sv/books/1198306-Heimskringla-The-Chronicle-Of-The-Kings-Of-Norway>
nr 15 (hämtad 2021-01-19)

Litteratur:

Af Edholm, Klas. 2016. *Människooffer i fornnordisk religion en diskussion utifrån arkeologiskt material och källtexter*. Stockholm University. Chaos
<https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1085623/FULLTEXT01.pdf>

Axelsson, T. 2007. *Film och mening. En receptionsstudie om spelfilm, filmpublik och existentiella frågor*. Uppsala Universitet. <http://du.diva-portal.org/smash/get/diva2:523367/FULLTEXT01.pdf>

Denk, T. 2002. *Komparativ metod-förståelse genom jämförelse*. Studentlitteratur. Lund

Eriksson, L. T. & Hultman, J. (2014) *Kritiskt tänkande: Utan tvivel är man inte riktigt klok*. Stockholm: Liber

Sundqvist. Olof. 2017. *Scripta Islandica- isländska sällskapetets årsbok 68/2017*.Uppsala